

Izhaja ob 4. jutraj.
Štane mesečno Din 15.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/L
Telefon št. 72, ponoči tud
št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 497
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
—
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
jana št. 11.842 - Praha číslo 78.180,
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 22. aprila.
Val težkega razočaranja gre po dr-
žavi. Korupcijske obtožbe proti Radi-
čevi stranki so vzbudile, lahko se reče,
še več pozornosti kakor čini Rade Pa-
šića.
Zlasti pa so nemilo razočarani pre-
čanski krogi. Dosedaj je korupcija
veljala bolj kakor srbijska posebnost,
danes pa je že jasno, da je v Zagrebu
prav tako udomačena kakor v Beo-
gradu.
Sodba, ki smo jo imeli o Radiću in
njegovi stranki se je izkazala kot pre-
dobra. Priznati namreč moramo, da smo
sicer davno obupali nad političnimi
sposobnostmi te stranke in njenih šef-
ov, videli smo njihovo omahljivost in
spremenljivost, a verovali smo, da
stranka ni koruptna. Da uživa simpa-
tije vesoljnega izraelskega tabora kljub
dosedajšnjemu antisemitizmu vodstva, smo
priznali skupni mržnji proti Jugosla-
vijci. Mislili smo, da imamo posla z zme-
denimi plemenski šovinisti in dema-
gogi, ki hočejo igrati večjo vlogo. A
glede korupcije smo prečani nekako s
ponosom pogledovali čez Savo in Dri-
no, češ mi smo boljši.
Poslednja razkritja pa so prinesla v
tem pogledu strašno svetlobo: Poskus
izsiljevanja proti "Oil Company" s pro-
vizijo petih milijonov Din za Radičev-
ga zaupnika, ki je v stvari s korespon-
denco Amerikancev in priznanji udele-
ženih že dokazana, pisma o provizijah
za prodajo poslopja za šumarsko direk-
cijo v Novem Sadu, hiše ministrstva
prosvete v Beogradu, vse to so stvari,
ki so se vršile v vodstvu HSS samem.
Kar je že dosedaj dokazano, je dovolj,
ker so dokazana konkludentna dejanja
bivšega ministra Stjepana Radića v ko-
rist brata glavnega posrednika Konjo-
vića.
Medtem ko se Rade Pašiću očitajo
dejanja iz leta 1923, njegovemu očetu
pa le, da teh dejanj ni znal preprečiti,
so pri HSS kompromitirani aktivni vo-
dodci ljudje s čini iz zadnjih mesecev in
tednov, ko so že razsajali proti korup-
ciji. Pripravljajo pa se še nadaljna od-
kritja.
Mi smo gotovo najnačelniji protiv-
niki radičevstva, ki od nas nima prič-
akovati usmiljenja. A to pot moramo iz-
javiti, da ta razkritja samo bole in žgo
in da so celo državo oslabil. Osrmo-
tila so vse prečane, ki jim hudomušne-
ži iz Beograda že kličejo: Eto, sedaj smo
kviit!
Mnogi obupujejo, češ da so vendarle
od Radića pričakovali, da ob vsej svoji
vrtoglavosti izkoplje jamo korupciji.
Danes ve vsakdo, da je ta nada uničena
in da je padla senca sramote na vse
Hrvate in na prečane sploh.
A zaradi tega ni treba obupavati. Ra-
diću je bilo pobijanje korupcije samo
geslo, demagoški trik, s katerim je ho-
tel utrditi razdrapanje svoje vrste. Dol
s korupcijo pri drugih, to je bila partijs-
ka deviza HSS. A kjer se korupcija
pobija le iz partizanstva in radi dema-
gogije, ne pa edinele z moralnega in
državnega stališča, tam je bitka že iz-
gubljena. Jamo, ki jo je Radić drugim
kopal, je izkopana zanj in za vse, ki
so se z njim identificirali.
Korupcija pokopava svoje čestilce in
sedaj tudi Radića. Zakaj pa cvete ko-
rupcija? Gotovo je treba, da se moral-
no stanje vseh slojev dvigne. A krivda
v glavnem je vendarle v pomanjkljivi
kontroli javnosti, v pomanjkanju samo-
upravnih skupščin, ki bi jo razkrivale,
predvsem pa v parlamentu, ki se je več
let pečal samo s plemenskim in držav-
nopravnimi boji, namesto s kontrolo ad-
ministracije. Če bi bil parlament zdrav
in bi se grupacije ne vršile s stališča
državnopravnih in avtonomističnih pro-
gramov, bi bilo izločenje nosilcev ko-
rupcionizma mnogo enostavnejše. Tu
zadene velika krivda poleg HSS tudi
SLS.
Razkrinkanje HSS je strahovit udarec
za Hrvate, a brez tega je bila sanacija
nemožna. Narod bo pri prihodnjih volit-
vah izjavil svojo sodbo nad krivci.

Ameriški senat ratificiral pogodbo z Italijo
Washington, 22. aprila. o. Senat je s 54
proti 33 glasovom ratificiral pogodbo za po-
ravnavo italijanskih vojnih dolgov Ameriki.
Proti ratifikaciji je glasovala skupina, ki jo
vodita senatorja James Rees in republikan-
ec Borah.
Pred glasovanjem se je vršila burna de-
bata o tej pogodbi. Senator Reed je ostro
kritiziral pogodbo ter naglašal, da predstavlja
ta pogodba dar v znesku poldruge mili-
jarde dolarjev fašistovskemu voditelju Mus-
soliniju.
Po glasovanju je finančni minister Mel-
lon naznanil, da je prišel pogajanja s fran-
coskim poslanikom v svrhu ureditve fran-
coskih dolgov. Senator Reed je predložil
resolucijo, ki zahteva, naj senat razmisli o
izidu glasovanja in naj se ponovno glasuje
glede ameriško-italijanske pogodbe. O tej
resoluciji bo senat razpravljal na prihodnji
seji.

Nova kapitulacija radičevcev

Iz strahu pred nadaljnjimi razkritji radičevske korupcije je več-
rajšnja seja poslancev HSS sklenila komunique, ki naj bo podla-
ga za nov »sporazum« RR. — Dr. Maček in dr. Košutić suspen-
dirana. — Radiću izreklo 47 poslancev zaupnico ter mu dalo
proste roke za nadaljno politiko.

Zagreb, 22. aprila. Za današnjo sejo HSS
je vladalo v vsej politični javnosti
veliko zanimanje z ozirom na vprašanje
koliko radičevskih poslancev se bo pridru-
žilo dr. Nikiću, od česar se je pričakoval
nadaljni razvoj političnega položaja.
Snoči so se razširile iz Beograda vesti,
da bo Stjepan Radić aretiran in da bo da-
našnji sejo Hrvatskega seljaškega kluba
vodil minister dr. Nikić. Toda na današnji
sestanki ni došel dr. Nikić in nihče nje-
govih disidentov. Pavle Radić je došel davi
iz Beograda v Zagreb, medtem ko se je
večina radičevskih poslancev zbrala že
včeraj in je imel St. Radić dovolj prilike,
da je morebitne neposlušne poslance pri-
merne obdelal za današnjo sejo.
Dr. Krajač se je brezjavno oprostil, da se
zaradi boleznij ne more udeležiti sestanka,
izrazil pa je zaupanje St. Radiću. Kot bolni
so se opravičili tudi poslanci Čizmeković,
Basariček in Znidarić, ki so se torej kot
skesanji vrnili nazaj k radičevcem.
Zanimivo je, da so se sestanka udeležili
tudi trije disidenti iz Nikičeve skupine,
Kraljić, Hrupić in Zimmer. Vseh poslancev
se je zbralo 47. Z ozirom na to so na strani
dr. Nikića definitivno ostali samo naslednji
poslanci: Šuperina, Lončarević, Bačmaga,
Čaldarević, Tomo Kovačević in Klaić.
Pred Pričevo palačo, pred katero se je
zbralo veliko število radovednežev, je bila
tudi skupina volivcev dr. Nikića in dr. Šu-
perine, ki so se pripravljali, da napadejo
dejanja dr. Nikića, ako bi slučajno prišel.
V bližini Seljaškega doma se je nahajalo tu
di lepo število policije. Dozrava se, da se
je na seji Hrvatskega seljaškega kluba go-
vorilo tudi o dokumentih, ki so se pojavili
v javnosti v zvezi z radičevsko korupcijo,
in da sta dr. Maček, ki zaradi tega ni bil
na današnji seji prisoten, ter dr. Josip Ko-
šutić suspendirana od vseh strankarskih
funkcij, dokler se ne reši vprašanje obtož-
be, ki je bila dvignjena v javnosti proti
njima.
Seja se je pričela kmalu po 9. dopoldne.
Vodil jo je predsednik poslanskega kluba
Karel Kovačević. Takoj po otvoritvi je pov-
zel besedo St. Radić, ki je obirno poročal
o političnem položaju. Po njegovem poro-
čanju je bila prečitana od njega predlagana
resolucija, nakar je hotel zapustiti dvorano,
da bi navzokrog lahko popolnoma svobodno
sklepal. Večina pa je pri tem protestirala,
nakar je bila resolucija po kratki razpravi
soglasno sprejeta.
Resolucije so bile sprejete nekoliko pred
11. dopoldne in s glase:
»Stojimo nepokolebljivo na veliki liniji na
rodnega sporazuma, ki je bil določen z ak-
tom od 14. julija 1925, ter smatramo ta spo-
razum za najčvrstejši temelj celokupne na-
rodne in državne politike.
Smatramo za absolutno potrebno in mo-
goče, da se s premissijem delom resnične
hitro ter uspešno in da pred velikimi polet-
nimi političnimi da narodu vse zakone, ki so
določeni v omenjenem aktu o narodnem
sporazumu, predvsem pa zakon o izenače-
nju davkov in o občinski samoupravi.
Smatramo za absolutno potrebno in mo-
goče, da se s premissijem delom resnične
vlade narodnega sporazuma izjava uspešno
in sistematično štedenje tudi v okviru da-
našnjega državnega proračuna, a novi dr-
žavni proračun naj se toliko zmanjša in ta-
ko uredi, da se moreta narodno gospodar-
stvo in prosveta neovirano in svobodno
razvijati.
Smatramo za absolutno potrebno, da se
znane interpelacije o korupciji razpravljajo
v parlamentu vsestransko stvarno in ne-
pristransko in da Narodna skupščina spre-
me tak dnevni red in tak sklep, ki bosta
zajamčila praktičen ter uspešen način za
preganjanje korupcij in bodisi, da bi prih-
jala od katerekoli strani.
Videč neomajano in tudi ojačeno edin-
stvo HSS (tako v politiki narodnega spo-
razuma kakor v zaupanju napram predsedni-
ku stranke St. Radiću, predvsem pa gleda-
joč enodušnost celokupnega hrvatskega na-
roda v zahtevi po zakonodajnem parlamen-
tarnem delu ter v najostrejši obsodbi ko-
rupcije, se popolnoma strinjamo s predse-
dnikom stranke, izražamo mu svoje popolno
in neomejeno zaupanje ter mu dajemo pov-
sem svobodne roke v vodstvu politike na-
rodnega sporazuma, za izvajanje te politike
v parlamentu in v pobijanju korupcije.

Radićevo ponujanje radikalom

Med njimi in radikali ni preloma. — Uzunović uživa njegovo po-
polno zaupanje. — Tudi Nikića in Šuperino bo pozval nazaj v
stranko. — Glavna stvar, da pride HSS zopet v vladu, četudi
brez njega.

Zagreb, 22. aprila. r. Po seji kluba HSS
je imel Radić pred novinarji in predsednik
svoji organizaciji govor, v katerem je de-
jal:
»Vas sedaj najbolj zanima, koliko po-
slancev je danes naših. To ste videli na
naši današnji seji. Vsi so naši, če se tudi
imenujejo disidente, razen dveh od naše
gospode in enega odvetnika. Oni drugi ni-
so z njimi radi slabe inteligence, ampak ra-
di slabe presoje političnih razmer.«
Radić je nato govoril o sporazumu. O
Nikiću in Šuperini je dejal: »Dr. Nikić je
mnogo storil za sporazum, toda na svoj
način in v svoji družbi. Toda, ker d nje-
gov prijetelj niso prišli v novo vladu, bi
bilo naravno, da tudi njega ne bi bilo v
njej. Zahteval sem, da ne sme priti v ka-
binet, in sicer zato, ker je navajen mnogo
trošiti in ker je temperamenten. Njegov
temperament je drugačen kakor moj. Nje-
gov temperament je oseben. On zmaga v
vsaki osebnosti žaljivi, pa naj si bo krivična
ali pravična.
Ker je sporazum potreben za nas Hrva-
te in tudi za Srbe, smo neomajno zanj kot
temelj vse državne in narodne politike.
Mi hočemo sedaj resnično vladu narodnega
sporazuma. To je najvažnejši del one-
ga, kar smo danes sklenili. Mi smo za so-
delovanje z radikalno stranko. Zato tudi ne
smatramo, da je med nami in radikali pre-
lom. Zaprake moramo odstraniti in nesog-
lasja poravnati. Predsednik današnje vla-
de je človek, ki uživa moje popolno za-
upanje. Toda manjka mu nekaj izkušnje. Ali
v naši notranji politiki je njegovo na-
ziranje jasno, ker pozna vse njene kompo-
nente. On ve dobro, kaj je radk. stran-
ka, ve dobro, kaj so ostale srbske stranke.
Poznat bi moral tudi našo seljaško stran-
ko, potem bi se takoj vse dobro izteklo.
Uzunović je veroval Nikiću, da lahko raču-
na na ves Hrvatski seljaški klub, sedaj pa
vidite, da je z nami 47, z Nikićem pa le 7
poslancev, in še od teh 7 so širje kmetje,
ki se bodo povrnili k nam, ker jih bomo
pozvali, naj to store. Pozvali pa bomo tu-
di vso ono gospodo, naj pride nazaj.
Vprašanje mojega vstopa v vladu je od-
visno le od mene. Ako pravim, da ne vsto-
pim v kabinet, potem je Stjepan Radić re-
kel, da ne vstopi. Kar se sedaj godi, je le
recidiva onega dela radikalov, pri katerih
se je pojavila misel, da bi bilo najbolje, ako
bi dobili pri Hrvatih in Slovencih nove
mandate. Mislili so, da bi bilo prav dobro,
ako spravijo število svojih poslancev na
200. Zakaj, potem ne bi bilo treba več

Ministrski predsednik Uzunović o situaciji

Vlada radi današnjega izida seje HSS ni izvajala nobenih kon-
sekvenc in se nadeja obnove režima RR. — Tudi Nikić in
Šuperina nista demisionirala, dasi imata le 7 poslancev. — Sla-
bi izgledi tudi v slučaju obnove »sporazuma«.

Beograd 22. aprila. p. Zaradi današnjega
sklepa Radičevih poslancev se je pokazal
v vladnih krogih majhen žarek upanja na
eksistenco nove vlade. Trdili so, da pome-
njajo današnji dogodki v Zagrebu obnovo
stare koalicije radikalov in radičevcev. No-
coj se je vaš dopisnik deli časa razgovar-
jal z ministrom za šume in rudnike dr. Ni-
kićem, ki je bil zelo rezerviran. V ostalem
pa se je kazal precej optimističnega, zlasti
zato, ker ga danes klub vsem zadnjim do-
godbom niso izključili iz stranke, kakor je
pričakoval. Minister je dal slutiti, da je po-
ravnavna mogoča in polaga nanjo velike na-
de. V splošnem politični krogi pa ne pola-
gajo prevelike važnosti optimizmu vlade in
zatrjujejo, da ako bi se obnovil režim RR
bi se skrpal le nekaj, kar se je že v prak-
si pokazalo kot slabo.
Značilna je izjava, ki jo je nocoj dal mi-
nistrski predsednik Uzunović novinarjem.
Dejal je, da še nima avtentičnih poročil o
seji radičevskih poslancev iz Zagreba. Indi-
rektna poročila pa, ki jih je dobil, veljajo,
da so sklepi v resnici takšni, da je mogoče
nadaljevati politiko sporazuma. Sicer je pa
tudi po jakosti posebnih skupin mogoče edi-
nole sedelovanje radikalov in radičevcev.
Klub HSS se bo po njegovem mnenju po
trenotnih zablodah gotovo odločil za nade-
ljevanje politike sporazuma in osebnosti.
Poročila seveda še niso točna in zato se
more ministrski predsednik omejiti le na
domneve in na pričakovanje nadaljnega
razvoja stvari. Upa, da se bo kmalu videlo,
ali je obnova koalicije obeh strank mogoča.
Vlada ima še drugo veliko skrb. Vedno
bolj se približuje usodepolna nedelja, ko se
sestane radikalni poslanski klub k seji.
Odločno stališče Ljube Jovanovića proti
Pašiću v poslanicah svojim volilcem, ki so
bile davi objavljene, je izzvalo pri pašičev-
cih ogorčene proteste. Pričakovati je, da
pride na nedeljski seji poslanskega kluba
in širšega glavnega odbora stranke do
usodepolnih sklepov, ako se med tem ne
zgodi kaj drugega.
Splošen vtis izjav, ki jih je Stjepan Ra-
dić dal po seji Hrvatskega seljaškega kluba
novinarjem, kakor tudi komunikacija, s ka-
terim se izraža zaupanje Stjepanu Radiću,
je ta, da se radičevci ponujajo za ponovni
vstop v vladu. Zanimivo je, da se dr. Kra-
jač ni udeležil današnje seje, ker je baje
bolan v Beogradu. Doznava pa se, da je
ostal v Beogradu po izrecnem naročilu St.
Radića, da pripravi teren za novi vstop ra-
dičevcev v vladu.

Dr. Beneševa akcija glede nemško-ruskih pogajanj

Neumestna nemška kampanja proti dr. Benešu, ki je na angle-
ški poziv v interesu Zveze narodov in evropskega miru zahte-
val jasn odgovor Nemčije.

Praga, 22. aprila. s. Z ozirom na vesti,
da je inicijativa za vprašalo Histo dr. Be-
neš izšla iz Londona in da je angleška
vlada naprosila dr. Beneša kot člana Sve-
ta Zveze narodov, naj poda svoje izvede-
niško mnenje, ali nemško - ruska pogodba
ne nasprotuje statutom Zveze narodov,
izve »Bohemia« na merodajnem mestu sle-
deče:
Pred dnevi so se nekatere države, med
njimi tudi Anglija, obrnile na dr. Beneša
kot člana Svea Zveze narodov in kot zna-
nega poznavalca mednarodnega in državno-
pravnega materijala ter ga naprosile, naj
poda na podlagi informacij svoje mnenje
kot jurist Zveze narodov in njen član. Ta
prošnja je bila seveda stavljena zaupno.
Na podlagi informacij je dr. Beneš odgo-
voril na posamezne točke. Povdarjal pa je,
da je ta odgovor docela jurističnega in ne
političnega značaja. V odgovoru je tudi
navedeno, da je hipotetično odvisen od po-
goja, koliko odgovarjajo njegove infor-
macije o nemško - ruski pogodbi dejstvu.
Dr. Beneš je na ta vprašanja odgovoril
iz razloga, ker se je hotel izogniti vsemu,
kar bi moglo škodovati vstopu Nemčije v
Zvezo narodov. Ako v nemško - ruski po-
godbi, čije avtentične vsebine ni znana
praskemu zunanjemu ministru, ne bi
bilo nič, kar bi moglo škodovati vstopu
Nemčije v Zvezo narodov, bi prasko zuna-
nje ministru samo pozdravilo to pogod-
bo, ker bi zblizanje med Nemčijo in Rusijo
brez oškodovanja ideje Zveze narodov zelo
olajšalo položaj v Evropi in bi zelo kori-
stilo utrditvi te ideje. Dr. Beneš je v teh
vprašanjih o svojem stališču natančno in-
formiral nemškega poslanika in Pragi.
Vsebinsa vprašanj in tudi stališče zuna-
njega ministra dr. Beneša se ne bodo spo-
ročila javnosti, ker so zaupna.
Berlin, 22. aprila. d. Časopisje se sogla-
sno obrača proti vprašanju polj dr. Beneša
glede nemško-ruske pogodbe. Nemška vla-
da sicer še nima te pole, vendar ima av-
tentična poročila o njej. Po vestih iz Lon-
dona ima pola ta-le vprašanja:
1.) Ali je nemški zunanji minister dol-
žan, po vzgledu turško-ruske pogodbe, spo-
ročiti Rusiji vsa zaupna pogajanja Nem-
čije z drugimi državami in z Zvezo nar-
odov, v kolikor se tičejo obeh držav? 2.)
Ako pride do vojne z Rusijo, v kateri ta ni
napadalka, ali odloča potem Nemčija ali
Zveza narodov, kdo je napadalec? 3.) Kaj
mora storiti Nemčija kot članica Zveze
narodov, ako ta zahteva bojkot Rusije? 4.)
Ali je klavzula o omejeni nevtralnosti Nem-
čije utemeljena v členu 16, statutu Zveze
narodov, ali pa se naaljanja na omejitve
tega člena, ki so jo zavezniki odredili iz
Locarna meseca oktobra 1925 s svojim pl.
smom in ki oprosta Nemčijo gotovih dol-
žnosti? 5.) Ako določa ta dodatna razlaga
nevtralnost Nemčije, kakšno avtoriteto ima
potem merodajna razlaga te izjave?

Pristna fašistovska proslava v Trstu

Tržaški fašisti hočejo »pokristjanjenje« fašizma! — Prostaški
napadi na Jugoslavijo. — Burni spopadi med Mussolinijevimi in
Farinaccijevimi pristaši. — Številne aretacije.

Trst, 22. aprila. l. Včerajšnja proslava
ustanovitve Rima in praznika dela se je
vršila tukaj v znamenju fašistovskih pre-
teпов. Po mestu so bili nalepljeni plakati
naslednje vsebine: »Doli s kamoro, hočemo
pokristjanjenje fašistovske stranke, živel
intransigentni fašizem in skvadrim«.
V gledališču Rosetti je nastopil dopoldne
kot glavni govornik posl. Riccardi. Preda-
val je o uspehu fašistovske vlade in fa-
šistovskem sindikalizmu. Rekel je, da je pred
prihodom fašizma na vladu igrala Italija
doma in v inozemstvu zelo klavno vlogo.
Ko so bili leta 1920 v Splitu napadeni ita-
ljanski mornarji, ni znala tedanja italijan-
ska vlada v inozemstvu braniti časti ita-
ljanskega naroda. (Klici: Doli s proštutko
Jugoslavijo!) Sele fašistovska vlada je

Vlada Skrzynskega ostane

Varšava, 22. aprila. d. Načrt sestave urad-
niške vlade odpade, ker predsednik repu-
blike in sprejel ostavke ministrskega pre-
sednika Skrzynskega, čigar kabinet bo vo-
diti še nadalje vladne posle. Vse vladne
stranke so sporočile min. predsedniku, da
vztrajajo pri svoji zahtevi, da mora ostati
še nadalje predsednik vlade. Kakor se izve,
je predsednik republike Wojciechowski iz-
razil željo, naj bi Skrzynski izvedel re-
konstrukcijo vlade.

Porotna sodišča v Podkarpatski Rusiji

Praga, 22. aprila. k. Senat je danes spre-
jel od poslanske zbornice že sprejeti za-
konski načrt, s katerim se podaljša zakon o
omejitvi porotnih sodišč v Podkarpatski
Rusiji do konca tega leta. Po tem zakonu
porotna sodišča ne bodo več sodila težkih
zločinov, razven političnih in tiskovnih.

Ameriško-francoski sporazum

Pariz, 22. aprila. b. V pogajanjih med
Ameriko in Francijo za ureditev dolgov Ze-
dinjenim državam je prišlo do sporazuma.
Franciji se črta polovica dolgov in tudi vse
dosedanje obresti. Glede ostanka so se do-
govorili, da vrne Francija svoj dolg v 62
letih.
Pariz, 22. aprila. s. »Petit Journal« poro-
ča: Ministrski predsednik Briand je v zuna-
njem odboru senata izjavil, da se bo kmalu
podpisala pogodba o francoskih dolgovih v
Ameriki.

Internacija atentatorice na Mussolinija

Rim, 22. aprila. s. »Informatore della
Stampa« poroča, da bo atentatorica na Mus-
solinija miss Gibbons internirana v krimi-
nalni umobolnici.

K poljski krizi

Dve valuti sta danes v Evropi, ki se ne moreta konsolidirati, francoska in poljska. Morda je nekoliko nenavadno, imenovati obe v eni sapi, zakaj med vrednostjo in zgodovino francoskega franka in poljske valute je pač ogromna razlika. Ali ipak je nekaj, kar kaže pri obeh valutah, pri obeh državah, ki sta sosedji in glavni nasprotnici Nemčije, na skupen izvor. Frank se ne more restavrirati in finančni problem beli glave francoskim vladam; nad reševanjem finančnega vprašanja, ki je za to še nedavno najbogatejšo evropsko državo tako silno težavno, je padlo že toliko finančnih ministrov, že toliko francoskih vlad.

Slično je v Poljski. Tudi tu padajo ministri nad finančnimi problemi. Finančne težave, nesoglasja z operacijami finančnega ministra so vrgle uradniško ministrstvo Grabskega, ki je moralo po skoro 2. letni vladni začetku novembra leta 1925 vložiti demisijo. Kabinet Skrzynski, ki je sledil Grabskemu, je te dni stopil v krizo prav radi nesoglasij nad finančnimi vprašanji. Finančni minister je s svojim programom, s svojimi proračunskimi načrti, ki niso mogli pridobiti pritrditve vseh ministrskih članov, povzročil razpad vladne koalicije in krizo vlade.

Pri Poljski se vidi jasno, da je sosedstvo Nemčije sokrivo finančnim krizam, — v koliki meri, to je seveda težje dognati. Ali dejstvo je, da je padanje poljske valute glavno izhodišče finančnih težav v državi in znano je, da je tako izdatna oslabitev poljskega zlota, kakor se je izvršila tekom zadnjih mesecev, posledica carske oziroma gospodarske vojne z Nemčijo, ki je pričela s 15. junijem leta 1925. Gospodarska vojna z Nemčijo tvori tedaj enega od najvažnejših vzročnih čimbenikov za fin. težave, ki so izpodnesle ministrski kabinet Skrzynskega. Zakaj težko je spraviti v ravnotežje proračun, če je državna valuta še vedno tako močno nestanovitna.

A v poljsko-nemških gospodarskih odnosih še vedno ni videti nikakih znakov, ki bi kazali na skorajšnje pomirjenje. Nasprotno celo, — vsi poskusi priti do kompromisa, so se ponesrečili. Če se vprašamo po vzrokih trdovratnosti gospodarskih nasprotij, se nam nehotе vsiljujejo simpatije do ekonomsko šibkejšega, ki je nedvomno Poljska, zakaj težko si je misliti gospodarsko borbo med močnejšim in slabejšim tako, da bi se pokazal močnejši nedolžnega. S poljske strani očita Nemcem predvsem, da so namenoma, a brez stvarne potrebe vmešali politična vprašanja k gospodarskim in s tem komplicirali položaj. Nemci so k »govinskim pogajanjem« priključili razgovore o optantih, o likvidaciji nemških posestev na Poljskem itd., kar so vse zelo kočljivi problemi, katerih rešitev oziroma nerešitev zavlačuje reševanje čisto ekonomskih oziroma trgovskih zadev.

Pod gospodarsko vojno trpelo obmejne nemške kot poljske pokrajine; da tudi nemške zelo, zelo občutno, odseva jasno iz članov v nemških listih samih, v Frankfurter Zeitung, Vorwärts, Vossische Zeitung, Ostdeutsche Wirtschaftszeitung, kjer se povsod čita resna svarišila opozorila za nemško gospodarsko delegacijo. Seveda tudi ni dobro v tej borbi, osebno valjati ji hoče za vsako ceno pogajati v prodajnem nemška borzajnska vojska. Toda Poljska hoče, četudi v bolečini, vztrajati v težavni borbi, ker smatra, da se bori za svojo ekonomsko in za svojo politično neodvisnost.

Zato je videti, da finančni minister Zdzichowski ne bo spremenil svojega proračunskega načrta, katerega smoter je, za vsako ceno spraviti proračun v ravnotežje in rešiti poljski zlot.

Rusko-nemška pogodba

Zadnji Mussolinijevi napadi na Nemčijo in dogoditev sprejema Nemčije v Zvezo narodov, vse to je imelo za naravno posledico zaporno zblizanje Nemčije in sovjetske Rusije. Kdo se ne spominja triumfalnih slavošpevov ob priliki sklenitve ločarskega pakta, ki naj bi tvoril nekak protitež proti sovjetski Rusiji in ki je prinesel Nemčiji kot dragoceno aktivno znatno olajšanje mirovnih pogojev in izpraznitev košarice cone.

Ko se je ponesrečil sprejem Nemčije v Zvezo narodov, so sicer signaturne države ločarskega pakta izdale nekoliko melanholične komunikacije, v katerem priznavajo zvestobo pomirljivim principom in dobro voljo za njih izvajanje, ki pa vendar pomejijo precej neprimerno priznanje neuspehov mirovnega prizadevanja.

Eno so pač komunicirali za javnost, drugo pa je dejansko manevriranje svenovne diplomacije za kulisami, ki le redkokdaj pride v javnost.

Močnejša kakor volja posameznikov in tudi narodov je sila razmer, ki končno le ustvarja situacije, katerih si ni predstavljati v svojih računih niti najbrilantnejši diplomat. Tako situacijo predstavlja ravno rusko-nemška pogodba. Kje so večja idejna nasprotja, kot v tem slučaju? Na eni strani predsednik nemške republike, sivi feldmaršal Hindenburg, tipični predstavnik bivšega nemškega cesarstva, na drugi strani pa skrajna negacija vsega, kar spominja na duševno in politično mentaliteto predvojne Rusije.

«Les extrêmes se touchent», ali skrajnosti se siljajo pravi pregovor, ki je v tem slučaju le prerisnica. Kdor boljše pozna smatra predvojno in povojno politično in gospodarsko situacijo, mora priznati, da je rusko-nemška pogodba čisto naraven produkt gospodarskih razmer v Evropi, ki so ostale navzlic pretresljajem svetovne vojne v glavnem nespremenjene in to posebno v pričujočem slučaju.

Nemčija je ostala po vojni ravno tako po dveh tretlinah industrijska država, kakor je Rusija ostala poljedelska. Že pred vojno so bili gospodarski odnosi med rusko in nemško državo izredno živahni, Nemčija je izvažala v Rusijo nebroj indu-

strijskih izdelkov, dočim je Rusija zalagala Nemčijo s celo vrsto surovinami in živim. Četudi ima rusko-nemška pogodba v glavnem gospodarsko ozadje, je vendar izreden političen dogodek že z ozirom na dejstvo, da predstavljata obe državi več kot 200 milijonov prebivalcev in več kot polovico Evrope.

Naravno, da so s to pogodbo prizadete predvsem ruske obrobne države kakor Poljska, Češkoslovaška in Rumunija, ki se s to pogodbo direktno ogražene.

Radi tega ni čudno, da je češkoslov. zunanji minister Beneš takoj sopil v zvezo s poljskim ministrskim predstojnikom Skrzynskim ter je sporazumom z njim opozoril francosko, angleško in italijansko vlado na posledice nemško-ruske pogodbe v slučaju pristopa Nemčije k Zvezi narodov, ker to dejstvo naravnost izpostavlja Poljsko in Rumunijo ruskemu napadu.

Kakor poroča pariški «Temps», vsebuje rusko-nemška pogodba tudi klavzulo, s katero se obvezuje Nemčija, da v slučaju ruskega napada na Poljsko ohrani svojo nevtralnost. Radi tega je opozoril poljski veleposlanik v Londonu Chamberlaina na

neprijeten položaj Poljske v slučaju, da postane rusko-nemška pogodba perfektna.

Ravno tako je sprejel v tork zvečer poljskega poslanika francoski min. predsednik Briand in razpravljal v daljšem pogovoru o posledicah prijateljske rusko-nemške pogodbe za oba naroda.

Veliko vznemirjenje vlada tudi v Angliji in to posebno v trgovskih in industrijskih krogih, ki očita vladi, da je zamudila za zavlačevanjem trgovskih pogajanj z Rusijo ugodno priložnost, katero bo izrabila sedaj nemška industrija.

Iz navedenih dejstev je razvidno, da je rusko-nemška pogodba ustvarila pravo fronto vseh prizadetih držav napram tej nameri. Kako se bo stvar dalje razvijala, je težko reči. Prejane bo postala rusko-nemška pogodba perfektna. Druge države bodo pač morale parirati dovršeno dejstvo in potem uravnati svoje postopanje. Politična zgodovina bo pa b-gatejša za poglavje, ki v bistvu ne tvori ničesar novega, kajti »on revient toujours sur les premiers pas«, ali pa vse se vrača na stara pota!

Dr. V. P.

Kako se je gospodarilo pod radičevskimi ministri

Beograd, 22. aprila, r. Pod naslovom «Kako se je gospodarilo pod seljaškimi ministri» prinašajo današnji listi podatke, kako sta delila honorarje Stjepan in Pavle Radić ne za kmete nego za gospodo, ki se «briga za kmete». Stjepan Radić je dal z odlokom št. 43.901 dr. Josipu Belobrkcu, prof. viš. teh. šole v Zagrebu, 25.000 Din. kot nagrado za trud pri zbiranju nekih prispevkov in čuvanju starin.

Od bivšega ministra za agrarno reformo Pavla Radića so z odlokom številka 1263 z dne 30. marca t. l. prejeli honorar za nezane zasluge Josip Predavec 46.000 Din. Mato Čipčić-Bragadin 26.000 Din. Roko Stojanović, načelnik v p. 31.400 Din. Pero Čirlić 31.600 dinarjev in Anton Kušar iz Konavljia

25.000 Din. Skupno je bilo izdano takih honorarjev za 160.000 Din. Z odlokom št. 9.328 z dne 19. marca so prejeli od Pavla Radića kot člani komisije za izdelavo zakonskega načrta o končni ureditvi agrarnih odnosov honorarje naslednji gospodje: sodni načelnik Franjo Mihaljinović 18.000 dinarjev in vladni tajnik v p. Ačin Zimonjić v Sarajevu 15.000 Din. okrožni načelnik v p. Nikola Dorić v Sarajevu 15.000 Din. sodni svetnik Gjorgje Krstić v Sarajevu 15.000 Din. referent ministrstva v p. Bašrudin Demirović 15.000 Din. vladni tajnik v p. Ivan Miličević 10.000 Din. Zvonimir Turina 10.000 Din. daktilografinja Jelena Lurija 2000 Din. Skupno 100.000 Din.

Glasovi listov o korupciji vodstva Radičeve stranke

Kaj piše beograjska «Politika» in kaj zagrebska «Riječ»?

Korupcijske afe, ki so zadnje dneve bruhalo na dan, menda sploh nikomur več ne omogočujejo jasnega pogleda, kaj šele, da bi si mogel iz preoblenih podatkov kdorkoli ustvariti objektivno mnenje. V tem trenutku so za javnost še najbolj zanimivi in poučni glasovi listov, ki vsaj deloma poskušajo v kaki zvezi so korupcijske obtožbe in kake konsekvence slede iz njih. Zato pričebujemo spodaj izveček uvodnikov beograjske «Politike» in zagrebske «Riječi».

Pod naslovom «Korupcija in vodstvo HSS» pričbuje današnja «Politika» članek, ki se glasi med drugim takole:

Beograd, 22. aprila. «Pred nekoliko dni je objavil g. Stjepan Radić v posebni številki «Doma» članek »Korupcija je treba zatreti in izkoreniniti.« Ta članek končava s sledečimi besedami: »Kdor je proti korupciji in za spoštovanje narodne volje, ta bo hotel svobodno dihati in bo s celo dušo podprl zahtevo, da se stre korupcijo naprej v parlamentu in da iz svobodnih volitev izide večina in vlada, katera bo korupciji iztrgala korenine, pa naj bi bile te korenine kjerkoli.»

Pri tem pa dokumenti, katere objavljamo, najbolj dokazujejo, da je prav sam vodja hrvatske seljačke stranke g. Radić bil obkrožen od ljudi, ki so bili prav največji korupcijski. Vodstvo stranke: Maček, Predavec in Košutić so s pomočjo neodgovornih čimbenikov in šefov kabinetov, razmeščenih po raznih radičevskih ministrstvih delali, kar so hoteli in z raznimi intervencijami pridobivali velike vsote denarja. Iz dokumentov se vidi, da je vodstvo Radičeve stranke bilo mnogo silnejše od Radičevih ministrov. Kabinetni šefi, katere je postavilo vodstvo Radičeve stranke, so obravnavali kmečke poslance, kakor sluga. Radičeva okolica je sugerirala svojemur šefu, da naj trdi v Zagrebu, kako da je država oskudovana od strani Standard Oil Company za 23 milijonov dinarjev, čez nekoliiko dni pa se je videlo, da je g. Pečar izsiljeval od imenovane kompanije 5 milijonov dinarjev v svrhu, da se stvar potlači...

Vodstvo hrvatske seljačke stranke je povedalo poslancem, da intervenirajo pri ministrstvih in je pozval volilce in svoje prijatelje, da naj vse svoje prošnje in potrebe dostavljajo informacijskemu uradu HSS v Zagrebu. Med tem so voditelji stranke, Predavec, Maček in Košutić, intervirali po večini samo v slučajih, kjer je bilo pričakovati materialnih koristi. Kako vsemogočno je bilo vodstvo stranke, se najbolje vidi iz tega, da so morali celo poslanci svoje dnevnice dajati za Seljački dom. Kabinetni šefi so bili postavljeni ne od Radičevih ministrov, temveč od strani vodstva, da bi se lažje izvrševale rentabilne kupčije.

V vseh teh aferah v ministrstvu trgovine in agrarne reforme so po svojih spretnostih stopila najbolj v ospredje g. Maček in Predavec. Nadaljnji se težji dokumenti pridejo na vrsto takoj za nami. Narava teh dokumentov je taka, da bo prišlo tudi do zakonitih posledic, brez obzira na politično odgovornost vodstva HSS.

Kot predsednik pri vseh teh poslih, ki so se izvrševali samo preko vplivnih političnih osebnosti, kakor se vidi iz dokumentov, katere objavljamo, se je pojavil g. Stjepan P. Konjović, advokat iz Novega Sada in kandidat na listi HSS v Banatu. G. Konjović je za vse te posle stopil v zvezo z vodstvom HSS odnosno z g. dr. Mačkom, podpredsednikom stranke in nosilcem liste

HSS v Banatu. Kako so se ti posli reševali in kakšne nagrade so se delile, se jasno vidi iz prepisov zadevnih dokumentov.

Zagreb, 22. aprila

Zagrebska «Riječ» piše: Cela javina afer, izjav in prodizjav se je zrušila z elementarno silo na Jugoslavijo. Čitateljem dnevnih listov se vrti v glavi od samega čitanja vseh teh dokumentov, pisem, klisejev in zdi se, kakor da je bilo komu na tem, da se vse tako zmeša, da se vse obsuje naenkrat z »odkritji«, da bi se nikdo ne mogel spoznati, kdo ima prav in kdo je kriv, da bi se končno zaključilo po narodnem običaju: Vsi so lepoti.

Sedaj po razbitju »sporazuma« so preiskani žepi radikalov in radičevcev, različi se je potok skandaloznih afer na eni in drugi strani. Sedaj vidi javnost, da je edini pozitiven rezultat — zakonodajnega in upravnega dela ni bilo! — prošle koalicije v strahovitih konkurenci s korupcijo. To je bila pravzaprav tekma v grabljenju za posvetnimi dobrinam. Radičeva stranka in njeni prvakci so skušali doseči pri tem svojo stareljšo in bolj ruinirano tovarišico. Objavljena pisma dr. Mačka, Konjovića in dr. Pečarja dokazujejo, da se je vodila velika skrb za »poslovno stran« politike.

Pri tem se nam zdi, da so ta pisma, so-deč po njihovi vsebini, bila prej pri radičevskih ministrih bodisi pri dr. Nikiću ali dr. Šuperliu, ker gre za intervencije v njunih resorih. Ali prej v teh pislih niso videli ničesar nedovoljenega? Ali je g. dr. Maček, ko je bil skupaj z dr. Nikićem, mogel odločevati v ministrstvih in sklepati kupčije z milijonskimi provizijami? Če je mogel, kakor se vidi iz pisem, ali ne pada potem krivda tudi na ta dva ministra? Gospod dr. Maček je končno danes samo advokat in ni niti poslanec ter je na ta način hotel sebi nadomestiti izgubo oblasti. Kako pa izgledajo oni, ki so imeli to oblast kot upravitelji vseh države ter so šli na roke takim intervencijam?

Za danes o tem samo toliko. Sporazum, ki se je vodil v prevari in na nemoralni podlagi, je moral končno roditi tako strupeno cvetje. Vse to je v skladu, vse se razvija v nekem logičnem redu.

V tej množici afer pa ni treba kloniti posvetnim elementom. Ti se morajo ravno sedaj zbrati in uvrstiti v neprebujno falango proti obstoječi gnolobi dveh kadavrov, da ne okužita zdravih, izolacija ter temeljita desinfekcija sta v prvi vrsti potrebni.

Nemško časopisje o Stjepanu Radiću

Vse nemško časopisje brez ozira na svo. je zadržano napram sedanjemu našemu režimu in naši državi, piše zelo neugodno o Stj. Radiću. Preje je velik del časopisja zelo hvalil Radičovo politično sposobnost, ob priliki zadnje krize v Beogradu se pa niti en sam list ni pohvalno izrazil o postopanju voditelja HSS.

Kot karakterističen primer za mišljenje nemškega časopisja o Stj. Radiću naj služi nvočni članek, kateri je izšel 17. t. m. v «Frankfurter Zeitung» in ki se glasi: »Kraljevina SHS ima zapet vlado, toda v njej ni niti Stjepan Radić, niti njegov nečak Pavle Radić. In čeprav nimamo prav nobenega razloga, da bi se postavili na stran gosp. Pašića in radikalov, moramo priznati, da je postal Radić s svojim ponašanjem v ulogi »razvijalnega moža« kot minister nemogoč. Če kdo napada na javnem shodu svoje ministrske tovariše na najgrobji način, potem pa izjavi, da je doletel minister pošten človek, prehaja to vsako mejo, pa čeprav računamo z obtožbami hrvatskega voditelja proti korupciji,

posredovanjem in drugim lepim stvarjem. Če bi Radić prejel boj proti korupciji na način, ki ne bi neposredno vodil k razbitju vladne koalicije, bi imel on v rokah zelo važno karto proti Pašiću. Toda Radić sploh ni glava, ki politično misli. On je divji demagog, ki ima sicer zelo velik vpliv na hrvatske kmečke volilce, toda on ne brzdano mlati s svojim jezikom okoli sebe in se ne drži nobenih sporazumov in obveznosti. On je politični »enfant terrible«, ki se ne bo nikdar zavedel svoje odgovornosti in o čegar vračunljivosti se mora čisto resno dvomiti. Taki divji tekači se utrudijo tekom enega dneva do onemoglosti. To pri Radiću zaenkrat še ni slučaj. Ker je on, ki je še pred kratkim nastopal kot triumfator, preko noči zletel po stopnicah in leži sedaj razbit na tleh, je to v resnici prehitra izprememba na sceni. Pripiše pa lahko to sam sebi.

«Lahko se pričakuje, da bo Radić novi vladi pripravil še veliko neprijetnosti in če ne bi bil on prav Radić, t. j. politično popolnoma nepreračunljiva veličina, bi mor da v resnici lahko radikalom precej škodoval. Tako pa bo v najboljšem slučaju nekoliko zmešal lopd red, katerega je sebi in svojim prijateljem ustvaril Pašić.»

V prepad skupaj z Radićem!

S triumfom poročajo Radičeva glasila, da je načelstvo takozvane bivše SKS, ki je danes samo še krilo radičevcev, izrazilo zaupanje g. Ivanu Pučju in neomejeno udanost Stjepanu Radiću in še zahvalo za dosedanje »delovanje« povrh. Torej zahvalo za 3 in pol milijarde novih bremen, za davčne eksekucije, za razsulo državne uprave, za preganjanje naprednih in podpiranje klerikalnih učiteljev, za neizvedbo samouprav in za strahovito korupcijsko sramoto Radičeve stranke?

Seja SKS je bila pičlo obiskana, večina je zadržala svoje mnenje zase, dasi je mislila čisto po svoje, a ni hotela v boj. Tako je torej kocka padla in so vkljub svarilom bivši »kmetijski« končno z Radićem zedinjeni za življenje, za sramoto in smrt.

Sramota je že tu, kajti izkazuje se od dne do dne, da je radičevska stranka koruptna. Razkritja o dr. Mačku, Predavcu, o »delovanju« dr. Kraljevega šefa kabineta dr. Pečarja, o »Hrv. seljački banki«, o darovih, ki jih je iz državne kase g. Pavle ali g. Stipa Radić izplačeval pristašem, že dodanašnja v »Politiki« z izvršnimi listinami opta razkritja pokazujejo grozno podobo izprijenosti HSS, ki bodo to stranko ponižala pred vsem svetom. In to sramoto žele uživati naši »kmetijci«? Dober tek!

G. Pučelj je pristaše tolažil, češ Uzunović pade, potem smo na konju. Res, Uzunović pade, a g. Pučelj in tovariši bodo še bolj na psu. Mi se samo čudimo, da ob tako jasnem stanju stvari ni nikogar med radičevci, ki bi si upal javno izreči zdravilno kritiko. Znači, da hočejo vsi generali v zaslužno brezno zraven. Tudi prav.

Bolan pojav

V resnici bolan pojav za slovenstvo je klerikalizem, pa naj potem »Slovenec« v svojem včerajšnjem uvodniku še tako zavija dejstva. Da nam slovenske kulture ni mar, pravijo klerikalci. Vprašajte samo slovenske književnike, preglejte objektivno napredek naše književnosti v zadnjih letih in prepričali se boste, kdo je največje žrtvovalec za slovensko kulturo. Klerikalci so podpirali vsako kulturno gibanje vedno samo v toliko, v kolikor je služilo političnim ciljem njihove stranke in cerkve, ki jo je protežirala, vsa druga kultura pa je bila že a priori prokleta in prav tako vsako novo kulturno ustvarjanje, ki se ni brezpogojno uklonilo njihovi brezmejni nestrpnosti. Za klerikalce, in to so že ponovno v svojem šovinizmu sami priznali, v resnici ni socialnih stanovskih vprašanj, ne splošnih narodnih interesov, ki se tičejo vseh strank brez razlike, ne višjih kulturnih vidikov, ki združujejo vsaj v Evropi ljudi različnih svetovnih nazorov, zanje obstoji samo dvojce: ali se podvrže škofi in italijanskemu cezaropapizmu in potem je vsako tvoje delo že v naprej blagoslovljeno in dobro, ali pa se mu ne podvrže in potem si proklet ti in tvoje delo. Ta klerikalna »svobodomiselnost« se kaže v vsej zgodovini klerikalnega gibanja, tako pri nas, kot po vsem svetu.

«Slovenec» se postavlja, da je slovenska duhovščina mnogo storila za slovensko kulturo. Res je in slovenski naprednjaki tega nismo nikdar zanikali. Toda naj ne pozabijo sedanjí bori klerikalci na to, da prav duhovniki, ki so v resnici kaj storili za napredek slovenske kulture, niso hoteli prav ničesar slišati o klerikalizmu in da jih je v sled tega klerikalizem do smrti preganjal. Klerikalizem v zvezi z avstrijakantstvom je ubijal Vodnika, klerikalizem je preganjal Aškercu in klerikalizem je ubil Gregorčiča. In ti vsi in mnogi drugi kulturni delavci duhovniki se niso nikdar priključili k klerikalizmu in samo vprašamo: ali je z njihovim preganjanjem klerikalizem pod patronanco škofov slovensko kulturo pospeševal ali zaviral in ubijal. In mar naj sežemo nazaj na Primož Trubarja?! Tudi on je bil duhovnik in izdal je prve slovenske knjige. Klerikalizem pa jih je vrgele v grmado in se veselil, ko so izginjali v nič prvenci slovenske književnosti.

Pa še nekaj! «Slovenec» trdi, da so razkol v slovenskem narodu povzročili slovenski narodnjaki. To ni res! Povzročili so ga kleriki, ki so zaslužili duševno življenje slovenskega naroda in ki so ga v tem suženstvu hoteli obdržati v svo večnost. Da so se temu uprli kulturno naprednejši in svobodnejši misleči ljudje, je naravno. Ker, če bi

sledniji ne bilo, bi se danes lahko ječali v srednjeveški temi, kjer je klerikalizem diktilal po svoje norme človeštva.

Klerikalce boli, da so se napredne vrste pričele strjevati in zato toži o bolnem pojavu. Pa ne bo nič pomavalo. Slovensko ljudstvo pričinja izpreklevati, da je najbolj bolan pojav v slovenskem narodu prav naš klerikalizem.

Politične beležke

Klerikalna «zмага» pri izvolitvi predsednika Trgovske zbornice

Za klerikalnega kandidata Ivana Jelčina ml. je glasovalo pri včerajšnji volitvi predsednika 14 klerikalcev, med njimi tudi g. Kobi. V zahvalo za klerikalne usluge je za kler. kandidata glasoval tudi veletržec (radikal) Stermečki. Izkazala sta se tudi dva ljubljanska trgovca, ki sta dosedaj veljala za naprednjaka, predvsem g. Ivan Šarabon, predsednik «Kmečke posojilnice». Glasovala sta za kandidata stranke kmetijskih konsumnih društev, ki so organizirana v »Gospodarski zvezi«. Klerikalna «zмага» ne bo tej stranki mnogo koristila, ker se bo pri volitvah pomedlo z vsemi dvomljivci. Je pa dobrodošlo, da smo nekatere ljudi zlasti gg. veletrgovca Ivana Jelčina ml. in Iv. Šarabona do kraja spoznali.

Pismo Ljube Jovanovića

Veliko senzacijo je vzbudilo v politični javnosti pismo Ljube Jovanovića, ki ga je poslal nedavno svojim prijateljem v Dalmaciji in ki ga je objavilo splitsko radikalno glasilo «Država». Ljuba Jovanović pravi v tem pismu, da je nastal poslednji trenutek, ko je treba preprečiti, da bi slabo delo radikalnih ministrov ne potegnilo seboj v vrtnice celo radikalno stranko. Lj. Jovanović pravi, da se bo sedanja kriza slabo končala za radikalno stranko, G. Pašić, da navzile svojimi velikim zaslugam v 32. letu starosti ne more več voditi uprave velike in nove države, zlasti, ker vrši njegova okolica pravcarce orglje korupcije. — Pismo gosp. Jovanovića smatrajo pašičevci kot dokaz neobjektivnosti in intrig proti sefu stranke ter kot izvajanje na razkol NRS. Po našem mnenju so razmere v radikalni stranki take, da ji nobena injekcija ne bo pomagala. Niti Nikić in Šuperina, niti korupcija radičevske stranke ne more pomagati temu bolniku. Proces razpadanja se mora dokončati na eni in na drugi strani ter ustvariti nekaj novega.

Dr. Korošec in Madžari

V Subotici je madžarski življenj precej močan, zato je dr. Korošec v nedeljo govoril na shodu, ki ga je imel tamkaj, tudi tole: »Vse trgovske firme so napisane v cirilici. To je zato, ker nimate odprnega duha, ker nimate izvoljenega uradništva, toda vam je potreben ponos. Treba je, da imate svojo stranko, svoj program. Madžari naj ljubijo svoj jezik in naj se bore za svoje pravice.« Dr. Korošcu bi bili torej v Subotici ljubši madžarski napisi, kakor pa srbski v cirilici. Madžari in madžaroni imajo premalo odprnega duha, premalo ponosa in dr. Korošec jih poziva na boj za svoje pravice. Če bo šlo tako dalje, ni izključeno, da bo dr. Korošec začel končno govoriti tudi v Mariboru Nemcem, da nima dovolj odprnega duha, ter jih bo začel pozivati, naj se bore za svoje pravice. Tako namreč zahteva klerikalna politika »narodnega sporazuma«. Žebot je, v tej smeri že prakticiral pri zadnjih skupščinskih volitvah. Elfen in heil Korošček — baci!

Iz demokratske stranke

Srečki zbor SDS v Velenju. V nedeljo 18. aprila se je vršil v Velenju občni zbor sreške organizacije za srez Slovenjgradec. Zastopane so bile vse krajevne organizacije in drugi številni zaupniki. Novemu odboru na čelo je bil izvoljen g. Vinko Stopar iz Velenja. Zborovanja se je udeležil okoliški tajnik g. Zabkar iz Celja.

Ustanovitev nove organizacije v Prekmurju. Preteklo nedeljo se je vršilo v Dolnjih Slavečih, srez Murska Sobota ustanovno zborovanje krajevne organizacije SDS, na katerem je bil posestnik g. Franc Gabor izvoljen za predsednika.

Občni zbori sreških organizacij SDS. Prihodno nedeljo 25. t. m. bo v Smarjah pri Jelšah občni zbor sreške organizacije, ki bo združen z zborovanjem SDS, na katerem bo govoril poslanec dr. Pivko. Isti dan se bo vršil občni zbor sreške organizacije za konjiško okrožje v Konjicah.

Novo krajevno organizacijo SDS. V nedeljo 25. aprila se bo vršilo ustanovno zborovanje krajevne organizacije SDS v Zhi govehi pri apački kotlini in v Hošah pri Mariboru.

Ustanovitev krajevne organizacije SDS v Limbuhi. V tork se je vršil zaupni sestanek Samostojne demokratske stranke, ki je dokazal, kako krepko in stalno pridobiva SDS tla v mariborski okolici. Na sestanku, katerega se je udeležilo nad 30 oseb, je govoril narodni poslanec dr. Pivko, ki je pojasnjeval sedanjí politični položaj in bical zavoženo politiko SLS. Njegova izjava je sprejela zborovalci soglasno z velikim odobravanjem in takoj sklenili, da takoj ustanovijo krajevno organizacijo. Novemu odboru na čelo je bil izvoljen posestnik g. Pandić. V dolgi debati so govorili poleg oblastnega tajnika g. Spindlerja in g. Robnika iz Maribora še domačini, ki so preselili razna domača in gospodarska vprašanja, zlasti o regulaciji vsakega potoka.

Pretekli teden so se vršili dobro obiskani občni zbori v sledečih krajih:

Na Reki, kjer je poročal dr. Stane Rape o političnem položaju in o nalogah stranke v bližnji bodočnosti. Za izvajanja je žel dolgotrajna odobravanja. Po referatu je bil izvoljen sledeči odbor: Alojzij Sribar, pos. Ardo za predsednika; Ivan Vavšek, pos. in gostilničar, Raka, za podpredsednika; Fašter Josip, za tajnika; Florjan Alojzij, pos. Zabukovje; Blaž Jakob, posestnik Dobrova in Levčar Vinko, pos. Sela pa za odbornike.

Naši kraji in ljudje

Trgovski nameščenci proti odpravi osemurnega delavnika

Ljubljana, 22. aprila. Danes zvečer se je vršilo v dvorani restavracije pri »Levu« protestno zborovanje nameščencev in trgovskih nastavljenecv proti nameravanemu podaljšanju osemurnega delovnega časa, ki ga misli uvesti Gremij trgovcev. Shoda so se udeležili številni trgovski nameščenci, le žal, da so zašli posamezni govorniki predaleč na politično polje, kar je deloma motilo splošno razpoloženje in je bil predsednik celo primoran, da je zastopniku Stokovne komisije Golmajerju odvzel besedo.

Uvodoma je pozdravil zborovalce tajnik podružnice Saveza zasebnih nameščencev Jugoslavije g. Skubi, ki je bil izvoljen tudi predsednikom shoda in se zahvalil za obilen poset. Podal je nato takoj besedo drugemu govorniku g. Kopaču, ki je naglašal, da hočejo delodajalci uvesti podaljšani delovni čas zato, da bodo delojemalci pritisnjeni še bolj k tlom. Treba je na vsak način, da trgovski pomočniki odbijejo ta napad proti osemurnemu delavniku, sicer pridejo še nadaljne atake od strani delodajalcev. Pozival je pomočniški zbor, da se upre reakcionarnim poskusom gospodarjev, apeliral pa tudi na politične oblasti, da ščitijo interese nameščencev.

Odpisalec Saveza iz Zagreba, tajnik g. Colnar, je opozarjal, da hočejo delodajalci s svojim predlogom izrabiti delovno moč nastavljenca le še bolj v svojo korist. Da pritiski domače delovne moči še bolj k tlom, importirajo posamezne družbe, delujoče pod lepo zvečeni jugoslovenski imeni, in državo še tuje delovne sile in s tem povečujejo brezposelnost, kar ima za logično posledico še mizernejši položaj naših delovnih moči. Velik del na žalostnih razmerah, ki teže delojemalski razred, imajo na vesti naše vlade. Ako hoče doseči delojemalski razred pri nas kake uspehe, je potreba, da se delojemalski organizirajo v vsej državi in ustvarijo sindikate svojih razrednih organizacij. V organizacijah pa se morajo vsikdar ogibati politike in jih voditi samo v strogo strokovnem pogledu.

Kot tretji govornik je nastopil g. Val. Urbančič, ki je uvodoma protestiral, da niso bile povabljene na protestni shod vse organizacije privatnih nameščencev. Dalje je zavrnil očitke svojega predgovornika Kopača pomočnikemu zboru, ki dela in v vsakem pogledu skrbi ter služi interesom trgovskih nastavljenecv. Ravno pomočniški zbor je delal največ proti nakanam trgovcev. Pomočniški zbor je tudi že dobil zagotovilo od merodajnih strani, da bodo za enkrat ostale zahteve trgovcev tudi le zahteve tako glede 8 urnega delovnika kakor glede ukinjenja nedelovnih praznikov. Za Urbančičem sta govorila še Pieterkovič, ki je poudarjal potrebo enotne organizacije privatnih nameščencev ter Golmajer, ki je pa pregloboko zarezal v politično brazdo.

Zatem je bila z burnim odobravanjem sprejeta sledeča

resolucija.

Na javnem protestnem zborovanju dne 22. aprila 1926, v salonu »pri Levu« v Ljubljani zbrani trgovski nameščenci — trgovski nastavljenici konstatirajo:

1.) Da je bil osemurni delavnik doslej v trgovinah izključno vpeljan. Razlogi, ki so svojočasno dovedli do uvedbe osemurnega delovnega časa, so danes vsled povojnih razmer še tehtnejši.

2.) Trgovski gremij v Ljubljani je na svojem običnem zboru sklenil, da s 1. majem podaljša delovni čas od osem na deset ur dnevno, ne da bi poprej stopil v stik z nameščenci, ozir. njih organizacijo, kakor to določa zakon o zaščiti delavcev, odnosno uredba o odpiranju in zapiranju trgovin. S tem se skuša na prikrit način reducirati prejemke nameščencev in povečati brezposelnost.

3.) Da je ta samovoljna odredba v bistvu in po obliki, kakor jo hočejo vsiliti nameščencem, v nasprotju z zakonom o zaščiti delavstva ter skrajno krivična, ker hočejo

lastniki trgovin na račun nastavljenecv sarrirati svoj gospodarski položaj.

4.) Ne odgovarja resnici, da konsument ne morejo kupovati, ker so trgovine premalo časa odprte. Dejstvo je, da se manj kupuje vsled mizerne gospodarskega položaja in slabih plač.

Zato zborovalci zahtevajo: 1. Da ostane osemurni delavni čas tudi nadalje v veljavi kakor je bil doslej. 2. Za vsako čezurno delo (preko osem ur dnevno) je poleg dovoljenja inšpekcije dela v smislu zakona po treben tudi predhodni sporazum z nastavljenici. 3. Delo, ki se opravlja preko delav-

nega časa, se mora v smislu zakona plačati kot čezurno delo. Pozivljajo pomočniški zbor trgovskega gremija v Ljubljani in Delavsko zbornico, da zastavita vse svoje sile, da preprečita ta poskus atentat na pravice trg. nameščencev.

Obenem apeliramo na merodajne oblasti, da sistrirajo protizakonični sklep trgovskega gremija ter ne določijo, da bi se nastavljenjem odvzele njihove že davno priznane pravice glede delovnega časa. Mnenja smo, da ima zakon respektirati vsakdo, četudi ni vselej v izključno korist gospodarsko močnejših slojev.

Svečana prisega vojaških novincev dne 21. t. m. v vojašnici kralja Aleksandra v Ljubljani.

Kočevska pisma

I. Ze dolgo mi bilo iz našega jezikovnega oitoka nikakih poročil v slovenskih listih. Zdeti se mora prijateljem, kakor da mirno spimo, ali pa da se ne dogodi nič takega, kar bi zanimalo slovensko javnost. — Temu pa ni tako!

Našim nemškim sodoželanom je začel v zadnjem času zopet rasti greben. Razni duševni in telesni invalidi ter samo »možje svojih žen«, ne morejo prenašati narodne strpnosti ter greše na rovaš slovenske šilokrugdnosti in odpustljivosti, s čemer pa bodo pripravili končno vendar samo svojemu življju škodo in razočaranja. Enkrat namreč mora biti konec tudi naše širokogrudnosti, ki bi sicer mejila pri naši priznani vedni potrpežljivosti skoro na neumnost.

Dve zadnji številki iz inozemstva vzdržavane in plačane »Gottscheer Zeitung« napadate naše javne delavce in slovenski življenja na način, ki odkriva vso nemško predrznost in prepotenco, — dokaz, da se naši nemški sorojaki kljub letu 1918 vendar niso ničesar naučili. Izkoristiti hočejo slovensko potrpežljivost, a komučno tudi našo neodločnost, ker se vstavljamo pri svojih odločitvah vedno v veliki preobzirnosti na sredi pota, namesto da se pokažemo kot gospodarji ter obravnavamo z nepokorno manjšino vse spore ravno iz stališča gospodarja.

»Gottscheer Zeitung«, glasilo kočevske nemške manjšine, je iz inozemstva vzdrževano ter podpirano glasilo in vendar se mu do sedaj ni zgodilo še ničesar, kljub temu, da piše večkrat o naši državi zafrikljivo ter zbadljivo, kakor bi list narodne manjšine drugod nikjer ne smel storiti. Prečitajte le razne male novice, v zadnjih treh mesecih v tem listu izišle, pa boste videli žolčljiv sistem v vplivanju na mišljenje čitateljev do nespoštovanja te naše narodne države njenih ustanov ter zakonov. — Naši merodajni činitelji na vse to molče; list more nemoteno izhajati naprej; v zadnjih dneh pa se je celo osmislilo vplivati na plemensko mržnjo in izzivati bojkot proti slovenskemu življenju ter njegovim ustanovam.

Zanimive so bile zadnji čas volitve v »Bauernpartei«. Med tem ko je bilo pr. leto na kmrilo kolikor toliko narodno zmerno vodstvo z župnikom Eppichom na čelu, so letos postavili prejšnje vodstvo na glavo in izvolili najhujše nacionalne zagrnice, od katerih ni niti eden kmet, vsi pa odlično izrabljajo kmečki in delavski stan. Zmagal je Kočevcem prirojeni »Pfaffenhass«; zlasti kočevskemu nemškemu meščanu ni podoželjski duhovnik prav nič drugega kakor »der schwarze Pfaffe«, ki so ga pa za zadnjič vseeno volili. Sicer pa naj si to »Bauernpartei« — stranka brez kmetov, uređ sama; nas to pravzaprav ne briga. Glavna opora kočevskega nemšva je bil do danes poslanec SLS župnik Karel Škulj iz Dolenje vasi pri Ribnici. On prireja med njimi nemške shode, se bojuje za vpeljanje nemškega državnega jezika v urade in

to v narodni državi, sploh uganja popolnoma protinardno politiko v veliko škodo v kočevskem okraju živečega Slovencev. Ta mož velikih fraz in majhnih dejanj se ne zaveda, da so ga Kočevci z izvolitvijo trgovca Al. Kresela za načelnika svoje »Bauernpartei« za prihodnje volitve v znak hvalečnosti zaeno z župnikom Eppichom naravnost odžagali. Ne zamerjati bi mu, če bi se on brigal le za kočevsko gospodarsko politiko, zameriti pa mu mora tako vodstvo klerikalne stranke kakor tudi vsak pošten Slovenec njegovo Slovensivu sovražno nemškonacionalno politiko. — V boju za kroglice mora vladati poštenost in ne namišljene kравje kupčije, ki jih poslanci Škulj z ozirom na svoj majhni vpliv v vodstvu SLS, tudi ako bi prišla kdaj ta stranka do vlade, ne more izvršiti. Kočevski Slovenci vseh strank mu zamerjajo njegovo razorno delo ter mu bodo ob prvi priliki vrnilo miho za drago.

Kako daleč sega nemška predrznost, dokazuje ustanovitev nemškega otroškega vrta, ki bi ga bila vodila bivša učiteljica Čedinski. Vrtec je bil kar odprt, otroci obeh narodnosti so ga obiskovali skoro mesec dni, bil je izključno in strogo nemški, torej ponemčevalni, ker so ga tudi slovenski otroci obiskovali kakor v prejšnjih časih, ko so nam s takimi vrtem ponemčevali slovensko dečo. — In vrtec so otvorili pred očmi oblasti brez vsakega oblašnega dovoljenja s podporo Mestne premoženjske uprave, proti kateri se tako energično derejo ravno duševni očetje tega vrta. Sedaj kriče, da se jim je vrtec zaprl; ne povedo pa, da so ga ustanovili brez dovoljenja, iz katerega razloga bi bil ustavljen tudi vsak slovenski vrtec.

Gospod urednik! V prihodnjih pismih hočem razsvetliti delovanje nemških občinskih odborikov v Kočevju, opisati razne korifeje nemštva po njih zaslugah, ožgostati pa tudi slovenske kroge, ki so zlasti glede personalnih vprašanj in spoštovanja slovenskega jezika ter narodnosti veliko premlačni ter v vsakem oziru tudi prepustljivi.

Opazovalec.

Napad na vojvodo Kosto Pečanca

Poslanec in vojvoda. — Krvav pretep v Prokuplju.

V Prokuplju v Srbiji se je pripelil v sredo dogodek, ki bi imel lahko usodopolne posledice in je vzbudil tem večjo pozornost, ker so udeleženci same splošne znanje in ugledne osebe v Srbiji.

Prokupljski poslanec Kosta Spasojević je sestavljal svojočasno z znanim četaškim vojvodo, Kosto Pečancem iz Kuršumlije, protokol, po katerem naj bi ga Pečanec pri volitvah podpiral. Ko: priče so podpisali protokol učitelja Mita Dančević, Toma Stojanović in prof. Jovan Cemerikić. (Sivola: Kosta Pečanec je znan širši javnosti posebnost kot vodja znamenitega topliškega upora leta 1917 za hrbtom avstrijskih in nemških armad.) Spasojević je svojočasno ta protokol objavil v nekem beogr. listu.

Rošinka. Uprizorištev »Desetega brata« zavoljo obolevosti gosp. Danila odpade. Za predstavo »Vdova Rošinka« veljajo znižane cene.

Ada Poljakova v Beogradu. Po uspešnem gostovanju v Ljubljani in Zagrebu se je odpeljala ruska pevka ga. Ada Poljakova v Beograd, kjer nastopi v operi »Madame Butterfly«. Kakor znano, je ta vloga najboljša partija, s katero si je pevka priborila svetovno slavo. Poznalo bo pela ga. Poljakova še v drugih operah. Po beograjskem gostovanju nastopi umetnica tudi dvakrat v Osijeku. Pela bo v »Madame Butterfly« ter v »Bohemi«.

Krsto Ivić — član beograjske opere. Tenorist Krsto Ivić, rodom iz Banialuke v Bosni, pevec, ki je pobudil lani na Dunaju pri pevskih skušnjah največjo pozornost ter je bil predmet občudovanja najodličnejših glasbenih kapacitet, je sedaj anazdržen na beograjsko opero. Meseca maja bo debutiral g. Ivić v Puccinijevi »Tosci«. Ivić je izšel iz siromašnih razmer; njegov talent je odkril prof. Wolf na Dunaju.

Adamičevi »Ljubljanski akvareli« na koncertni produkciji v Zagrebu. Dne 18. t. m. je izvajala Zagrebška filharmonija na svoji V. glasbeni matineji štirje stavke iz Adamičeve suite za godalni orkester »Ljubljanski akvareli«. »Obzor« sodi o skladbi takole: »Trije prvi stavki (Jutro na Rožniku, Tivolski ribnik in Pri sv. Krištofu) so zamišljeni v širokem, počasnem tempu. ki oživi šele v »Ribniku«. Čeprav je Adamič

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri težko pričakovani II. del in konec

LJUBLJANSKI DVOR

kino

Pri predstavah sodeluje pomnožni umetniški orkester! Cene nezvišane! Prednaznailo: **Pat in Patachon** ? ? ?

Na številna vprašanja do kdaj predvajamo II. del in konec grandioznega veličina: **ZADNJI DNEVI POMPEJEV** (ljudno naznanjamo, da predvajamo II. del samo še do sobote 24. t. m. Ne zamudite si ogledati to res kolosalno filmsko delo. Oživljena je vsa groza, ki prevzame človeka, če nastopi neizbežna naravna sila, ki v kratkem času uniči cvetoče življenje in visoko razvito kulturo. Film je res prvotne kvalitete. Ker je za ta film veljansko zanimanje prosimo, da si preskrbite vstopnice v predprodaji dnevno od 10.—12. in od 2. naprej ali da si vstopnice rezervirate telefonično (št 730) ter jih dobite v pisarni kina do četrte ure pred vsako predstavo!

Radi tega je prišel vojvoda Pečanec v sredo v Prokuplje, da osebno obračuna s Spasojevićem, češ da je protokol potvoril. Opoldne je prišel v kavarno »Katino«, kamor je navadno zahajal Spasojević, a je našel le ostali dve prič: Dančević in Stojanovića. Ko ju je opazil, je stopil takoj k njima in energično zahteval, da objavo takoj prekliče, češ da je vsebina izmišljena. Zahteval je tudi, da mu vrnejo original. Kmalu se je razvilo prerekanje in končno hud pretep. Dančević je iztrgal vojvodi njegovo palico iz rok in ga udaril z njo po levu roki. Nato je potegnil Pečanec izza pasa samokres in oddal več slepih strel v zrak. V tem trenutku je skočilo več gostov nanj, da mu odvzamejo samokres. V splošnem pretepu je podrl Pečanec kljub svoji visoki starosti orjaškega Dančevića na tla, nakar so ostali navallili na Pečanca in ga podirli na tla. Vseled vpitja, trušča in streljanja se je zbrala pred kavarno velika množica ljudi. Bila je nevarnost, da pride vsak trenutek do prelivanja krvi. K sreči je prišel že čez nekaj minut sreski načelnik Protić z oddelkom orožnikov, ki so obkolili kavarno in vzpostavili red.

Napad na vojvodo Kosto Pečanca, enega najbolj popularnih mož v Srbiji, je vzbudil splošno pozornost in veliko ogorčenje.

Zverinski uboj v Gribljah v Belokrajini

Medsebojno sovraštvo sosedov. — Preprijanih sosedov v gostilni. — Navadni pretep. — Zverinsko razmesarjenje. — Raztelesenje trupla umorjenega. — Morilca v zaporu. — Dosedanji izid preiskave.

V Beli Krajini se je prejšnje čase redko kdaj pripetil kakšen slučaj uboja, toda v zadnjem času so se začeli pojavljati taki slučaji tudi tamkaj. Prav zverinski uboj je doživel v nedeljo vas Griblje.

V nedeljo zvečer so bili v gostilni g. Zupančič v Gribljah posestnika Anton Požeg in Matija Kralj ter 26 letni Miko Jakovčič. Vsi so si v Gribljah bližnji sosedje. Kakor se čisto zgodi, da med sosedji pride do nesoglasij včasih zaradi malenkosti in da to sovraštvo skrbno negujejo, tako je bilo tu di pri teh.

Posestnik Anton Požeg je pil v kuhinji, a Kralj in Jakovčič v gostilniški sobi. Medtem ni dala Požegu žilica miru ter je hotel na vsak način zanetiti preprij. Ko vstopi v gostilniško sobo, se začne takoj preprijati s posestnikom Kraljem zaradi nekega tesarskega dela. Preprij ni hotel prenehati, ampak je postal vedno večji in srditejši. Ko je g. Zupančič to opazil, je odločno vrgel vse tri iz gostilne.

Požeg je šel prvi proti domu, za njim pa sta šla v isti smeri domov Kralj in Jakovčič. Požeg jih je počakal pred solo, kjer se je preprij znova začel. V prepriju so polagoma prišli pred hišo Jakovčiča, kjer sta se začela Kralj in Požeg ravnati. Ker je bil Kralj znatno jačji, ga je kratkoma odrinil — Požeg je bil slaboten in vrhu tega je imel malo pokvarjeno levo nogo. — Požeg vendarle razjarjen skoči do plotu, kjer iztrga močan kol, s katerim hoče udariti Kralja. Kralj ujame kol in sedaj se med njima vname boj za kol. Seveda močnejši Kralj vrže Požega na tla in ga udari s kolom trikrat po glavi.

Ves ta prizor je Jakovčič mirno gledal. Ko je pa videl Požega na tleh, planil je na Požega in mu zadal z bajonetom osem ran, od katerih je ena bila 24 cm globoka in je povzročila v par minutah smrt. Dve drugi rani sta bili tudi smrtonosni, ostalih pet pa precej težkih. Tako razmesarjeni Požeg je kljub ranam vstal, napravil še deset korakov in se zgrudil na tla. Ko je na nje-

Pomladanske obleke
po izredno nizkih cenah dobite
le pri
A. Presker, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 14.

govo stokanje pritekla njegova žena, je bil že mrtev.

Požega je komisija v torek raztelesila, nakar je bil pokopan.

Kralj se je v ponedeljek jutraj sam javil orožnikom v Gradcu ter jih tamkaj čakal cel dan, ker so orožniki že jutraj zgodaj zvedeli za uboj in se podali na preiskavo, a so se s Kraljem mimošli.

Jakovčič je bil tekom dneva aretiran, nakar sta bila oba oddana v zapor v Crnomlju.

Pri napadu z nožem si je zadal Jakovčič rano v levo nogo. Trdi pa, da je bil on prvi z nožem napaden od Požega. Preiskava je pa dokazala, da ta trditve ni resnična.

Mlad pustolovec

Ljubljana, 22. aprila.

V kinu »Ideal« igrajo pustolovno dramo. Pisane slike, ki kažejo posamezne prizore, so tako ugajale 21letnemu krojaškemu pomočniku Viljemu Kodelji, da je sklenil, da si za vsako ceno ogleda cel film. Kako tudi ga ne bi vabile te slike, ko je vendar sam mladi pustolovec. Toda brez novčica v žepu pride le težko v kino in to je znal tudi Kodelja.

»Brihtna glava, pomagaj si!« si je mislil Kodelja in je šel proti Vodnikovemu trgu. Predstavil se je tamkaj v nekaterih trgovinah kot brezposelnež in res kmalu nabral toliko denarja, da je zvečer že užival ves film, sedeč v kinu. Komaj pa je po predstavi, še vedno ves zadovoljen, vstal s stola, je nenkrat začutil na svoji rami težko tujo roko, da mu je kar zagomazalo po životu. Bil je detektiv, ki je pustolovskega krojaškega pomočnika pozval s seboj na polico.

Tamkaj so se kmalu prepirali, da imajo pred seboj še dalje časa zasledovanega ptičaka. Kodelja je pričel krasti že v zgodnji mladosti. Doma je iz Ljubljane in se je učil svoje obrti deloma v državnem vzgojevališču, deloma pri nekem mojstru. Čim je bil prost, je odšel v Zagreb, kjer se je seznanil z brivskim pomočnikom Vladimirjem Markovičem, zloglasnim tatom, s katerim je sklenil okoli trajno prijateljstvo. V Zagrebu je včasih delal pri mojstrih, bolj pa mu je ugajalo vlačugarstvo in pustolovsko življenje. Z Markovičem sta si izmenjavala obleke, da sta ostala po tatvinah ne poznana. Kadar pa jima je šla že prav trda, se je Markovič umaknil na deželo, Kodelja pa si je poiskal delo kot krpac starih oblek pri kakšni družini v predmestju, kjer se je lahko skrival po več tednov.

Ko mu je predla že skrajno slaba, se je Kodelja dne 20. t. m. raje previdno umaknil v Ljubljano, kakor sam pravi. Njegovo pripovedovanje pa ne drži, kajti v Ljubljani se je mudil že več tednov. Seveda je tudi tu nadaljeval svoje staro življenje, kar kršno je bil navajen živeti v Zagrebu. Hodel je po hišah, posebno v predmestjih in prosil podpor kot brezposelni. Zamenjal pa ni nobene prilike in ukradel povsod, kar mu je pač prišlo pod roko. Tako si je prilačil pred več dnevi v Šiški v stanovanju Jerneja Trobeča srebrno uro in ročno torbico z nekaj drobiža, v neki drugi hiši pa je ukradel Angeli Zidanovi in Mariji Solarjevi več gotovine, in to v zahvalo potem, ko je bil obdarovan. Na Bleiweisovi cesti je prišel v hišo št. 32 in izmaknil iz odprte kleti več kosov perila. Na njegov rovaš pa gre seveda še več tatvin, čeprav mu za enkrat še niso dokazane.

Prebrisana mladega pustolovca, ki se nikakor neče lotiti poštenega dela, so izročili danes v zapore deželnega sodišča.

Danes II. del in konec 'Cirkus Barnum'

Drzna, vratolomna dejanja orjaka-akrobata Bonomo iz cirkusa Barnum-Bailey. — Napeti prizori. Višek senzacije.

Predstave pop. 3., 5., 7. in 9. uri.

3299 » **Kino „IDEAL“**

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20. uri.
Petek, 23.: »Naša kria«. F.
Sobota, 24.: »Idijoti«. Predstava v spomin obletnice Putujotve smrti. Izv.

Mariborsko gledališče
Petek, 23.: Zaprt.
Sobota, 24.: »Tosca«. C. Kuponi. Gostovanje Mitrovičevih.
Nedelja, 25.: »Grofica Marica«. A. Kuponi. ad Ptuj

Cetrty večer gostovanja ljubljanske opere v Sarajevu: Catalinjeva »Wally«. V torek zvečer je bila na sporedu gostovanja naše opere v Sarajevu Catalinjeva »Wally«, katero odlikuje nežna in čuvstvena muzika, ki pa ne zida svojega uspeha na zunanji formi in na efekti. Sarajevska publika ni sprejela te predstave baš s posebnim navdušenjem, bila pa je kljub temu, da ni bilo gledališče popolnoma razprodano, navzoča v prav lepem številu. Dirigiral je gosp. Polić, naslovno ulogo je pela ga. Vika Čaletova. Njen glas je — tako piše sarajevska »Večerna pošta« — poln, močan, izenačen, nje-na intonacija je čista, njena dikcija dovršena. S temi poveljimi vrhunski je pevka lah-

ko ustvarila glasbeni značaj, kot ga predpisuje delo. Gospe Čaletovi pa nedostajale igralske rutine. To je edino, kar kviri njen pojav. Uloga Hagenbacha je pel g. Knitli, ki je bil na mestu. Partijo Walterja je absolvirala ga. Ribčeva s toplim in simpatičnim glasom, kot Gelnar je nastopil gosp. Mitrović, ki je bil v svojih kretnjah dokaj len, pevsko pa je popolnoma osvojil občinstvo. Tudi gosp. Sekula se je dobro odrezal kot Strominger. Kritika omenja še go. Potučkovo v ulogi Afre in gosp. Zupana v ulogi Pedona. Orkester in zbori so bili popolnoma dorasli svoji nalogi. Gostovanje naše opere v Sarajevu se je zaključilo v sredo zvečer z Wagnerjevimi »Večnim moranjem«. Naj še dodatno omenimo, da je bil pri predstavi »Borisa Godunova« v nedeljo zvečer ravnatelj opere gosp. Polić dvakrat klican pred zastor.

»Tosca«, z Mitrovičevima v Mariboru se ponovi v soboto, 24. aprila za red C in kupone.

Sobota in nedelja v ljubljanskem dram. gledališču. V soboto, dne 24. t. m. proslavi drama obletnico smrti Borisa Putujate z uprizoritvijo »Idiota« v njegovi predivni, režiji in inscenaciji. Glavne vloge igrajo gospe Nabokova in Sarčeva, gospoda Levart in Rogoz. — V nedeljo, dne 25. t. m. se pomovi Golarjeva komedija »Vdova

izkoristil vse zvočne efekte in kombinacije, katerim je dorešel godalni orkester, vendar postaja stvar enolična. K temu treba še omeniti nedostajanje kontrastov med posameznimi stavki. Prvi trije stavki niso mogli ogreti, četrti stavek »V Zvezdi« pa je uspel. V tem stavku se hotenje moderniziranja v tehniki, čuti manj kakor v ostalih stavkih. Publika je sprejela ta stavek zelo povoljno.

Reinhardt odpotuje v Hollywood. Nemški režiser Maks Reinhardt je podpisal pogodbo, ki ga veže letos jeseni na režiranje več filmov v Hollywoodu. Američani so mu ponudili za njegovo delo velikanske svote. govori se, da celih 75 tisoč dolarjev. S tem zaslužkom hoče Reinhardt okrepiti svoj gledališki koncert v Berlinu.

Jugoslovanski umetniki na mednarodni razstavi v Filadelfiji. Na letošnji mednarodni umetniški razstavi v Filadelfiji, ki se odtepi meseca junija, razstavijo jugoslovanski umetniki svoja dela: Ivan Meštrović, Ljubo Babić, Vladimir Bečić, Joso Kijaković, Jerolim Miše, Marjan Trepše, Milivoje Uzelac in Vladimir Varljak iz Zagreba; Branko Popović, Petar Dobrović, Zivorad Nasta, sijevič, Tartaglia in Bijelić iz Beograda, ter Sternelj, Jakopič, Jama in brata Kralja iz Ljubljane.

Gostovanje baritonista Baklanova v Zagrebu. V prvi polovici meseca maja bo gostoval v zagrebški operi znani ruski baritonist Baklanov, ki se e lani nasešil v Pragi. Baklanov je poleg Šaljanja eden največjih sodobnih ruskih pevskih umetnikov. Med njegove najznamenitejše vloge spada:

jo: Boris Godunov, Rigoletto, Mefisto in Scarpia. V Zagrebu bo pel umetnik prvi večer v Musorgskega »Borisa Godunovem«, drugi večer pa v Verdievem »Rigolettu«.

Razstava prof. Tomislava Krizmana v Zagrebu. Prošlo soboto zvečer se je otvorila v Zagrebu razstava del slikarja Tomislava Krizmana, profesorja Umetniške akademije. Umetnik je razstavil poleg grafičnih del tudi olja, ki predstavljajo motive z otoka Raba. Na razstavi visi tudi cikel portretov, med katerimi smatrajo za najuspešnejše delo portret kiparja Meštrovića in sliko prof. Silovića. Tudi razstavljene grafike so zelo posrečene ter imajo lepo umetniško in dekorativno vrednost.

Spitsko gledališče v Šibeniku. Od sobote 17. t. m. dalje gostuje v šibeniškem gledališču dramski ansambel iz Splita. Spored gostovanja je sledeči: Dober frak, Moj baby, Lilium, Pygmalion, Kamela skozi uho šivanke ter Koštana.

»Aida« v Beogradu. Beograjska opera je nanovo postavila na repertoar Verdiejevo »Aido«, ki se vriziraja v naslednji zasedbi: Aida — Rogovska. Anneris — Zaharova, Radames — Zinovjev. Ramfis — Pisarević, Amonasro — Jurenjev. Dirizira kapelnik Brezovšek.

Predstava golencev dramske šole v Beogradu. V režiji g. Isajlovića prirede golenci dramske šole v Beogradu predstavo Ostrovskega komedije »Balizaminova svatba«, v kateri slika ruski dramatik svet milih ljudi, njihove sanje in urrevare, naivnosti in podlosti.

Domače vesti

Škofova »sparkasa« na Ježici

(Dopis z Ježice)

»Pred nekaj dnevi So nas obiskali Pre-
vzvišeni. Pri sprejemu ni bilo nekaj mo-
ž, nekaj deca, niti žensk ni bilo preveč. Zato
so pa Oni bili bolj prijazni z obiski. Kakor
vsak pravi Ljubljancem pri izletu na Je-
žico, so jo tudi Oni mahali k Alešu. Čul
So, da je pri hiši bogata vdova brez de-
ce, in da v zadnji sobici zbira neke vrste
Narodni dar, namenjen nekoč v dober na-
men. Ta kupček utegne biti že znaten, ko
so ljubljanske procesije gostov tako goste
in tako pogoste. Ko So zapustili Aleša, So
bili vidno zadovoljni in So zapustili zado-
voljne ljudi. Med potjo k Alešu So jih tudi
opozorili, da je na bližnji Ježi še borna
hišica, kjer je vdova po delavcu, pred 14
dnevi je umrla mož in jo zapustil samo s
sirotami. Pa se je prav tisti čas pripeljala
do Aleša Njih kočija, in ker So imeli še
nekaj drugih nujnih opravkov, je moral za
danes zadostovati obisk pri Alešu, na dru-
goč adreso pa pojdejo prihodnjič, ko bo več
časa.«

M. A. C.

* **Iz ministrstva prosvete.** Za pravnega
referenta v min. prosvete je imenovan
dr. Vojislav Rašić. Novi referent se bo ba-
vil izključno s pravnimi spori, ki se tičejo
prometnega ministrstva.

* **Iz politične službe.** V 6. skupino I. ka-
tegorije je pomaknjen z ukazom Nj. Vel.
kralja z dne 16. marca g. Peter Rihčič,
veterinarski referent pri srezkem pogla-
varstvu in Smarjah pri Jelšah. Priljublje-
mu našemu somišljeniku in marljivemu de-
lavcu iskreno čestitamo!

* **Tolmač nemškega in italijanskega je-
zika.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je
imenovalo dr. Gustava Gregorina, emerit-
iranega odvetnika v Ljubljani, Bleiweis-
ova cesta št. 21, za tolmača nemškega in
italijanskega jezika pri deželnem sodišču
v Ljubljani.

* **Ministrsko »delovanje«** Stjepana Radi-
ća. V ministrstvu prosvete sta se od usta-
novitve naše države nahajala doprsna kipa
Vuka Stefanovića-Karađžića in Dositeja
Obradovića. Stjepan Radić je odredil, da
se oba kipa spravita v podstrešju. Čim je
minister prosvete Miša Trifunović prev-
zel ta resor, je odredil, da se oba kipa zo-
pet postavita na staro mesto v vestibulu.

* **Himen.** V nedeljo, dne 18. t. m. se je
poročil v Gospiču g. Roman Žuraj, stroje-
vodja v Gračacu, z gđ. Ružico Kekić, hčer
ko gostilničarja in posestnika v Gospiču.
Mlademu paru želimo obilo sreče! — Ad-
ministrativni kapetan I. razreda v p. g.
Pavel Černe se je poročil z gospodično
Mimico Novškovo v Sevnici. Bilo
srečno!

* **Smrtna kosa.** Včeraj dopoldne je umrl
v Ljubljani v 81. letu svoje starosti g. Fer-
dinand Stare, okrajni sodnik v pokoji,
oče dvor. svetnika pri mariborskem veli-
kem županstvu dr. Leona, odvetnika dr.
Egona v Trstu, bančnega ravatelja Bru-
neta v Ljubljani in gospe Ferdinande, so-
prote predsednika odvetniške zbornice, dr.
Malarona. Pokojnik je bil iz znane Stareto-
ve rodbine v Mengšu. Bil je med ustanovi-
telji in dolgoletni predsednik Splošnega
kreditnega društva v Ljubljani. Pogreb se
bo vršil v soboto, ob 3. popoldne iz hiše
žalosti. Erjavčeva cesta št. 16. — V splošni
bolnici je umrl včeraj g. Ivan Robida,
nagačevalec in lovski čuvaj. Pogreb se bo
vršil v soboto, ob 2. popoldne iz javne bol-
nice. — V Trzinu je umrla dne 19. t. m. go-
spa Katarina Stirmole roj. Narobe, so-
proga davčnega nadpoveljstva v pokoji in
posestnika. Pokojnica je bila blagega srca
in dobredelnih rok. — Po težkem trpljenju
je preminula v Ljubljani gospa Ljudmila
Berlan, bivša odpraviteljica »Jutra«.
Blag ji spomin, žalujemo naše iskreno so-
žalje!

* **Iz državljanskega statusa.** Za podeli-
tev našega državljanstva so zaprosili: Fe-
dor Odnoglasov, honorarni telmični činov-
nik pri okrožnem agrarnem uradu v Mari-
boru, bivši ruski generalštabni polkovnik,
doma iz Melihovske v Rusiji; Jožef Huber,
knjigovodja pri tvrdki Puzel & Rossman
v Mariboru, dosedaj pristojen v Hallein, Av-
strija. Dr. Simon Hohenwarter, okrožni
zdravnik v Črni pri Prevaljah, dosedaj pri-
stojen v Kitzbach na Koroskem; Faust Iv.
tehnični obratovodja pri opkarni v Bore-
cih pri Ljutomeru, dosedaj pristojen v
Habru na Češkoslovaškem; Herndl Ange-
la, gostilničarka v Ljutomeru, dosedaj pri-
stojna v Ragendorf na Nizajevstrijskem.
— Za izpust iz našega državljanstva je za-
prosil Rudolf Löschnitz, vinski trgovec v
Gradcu, dosedaj pristojen v Maribor.

* **Ekskurzija kemikov ljubljanske univer-
ze v Italijo.** Kemiki ljubljanske univerze so
priredili v drugi polovici aprila ekskurzijo
v Italijo. Iz Ljubljane so odšli dne 15. t. m.
ter dospeli preko Benetk v Florenco, kjer
jih je sprejel gospod Ripasteri, častni konzul
naše kraljevine. V Benetkah so si ogled-
ali historične znamenitosti benečanske kul-
ture ter benečansko industrijo stekla v Flo-
renci pa kulturno-historične znamenitosti iz
toskanske keramične industrije. Italijanske
oblasti jim gredo v vsakem oziru daleko-
sežno na roko, kar se je predvsem zahva-
liti g. generalnemu konzulu kraljevine Ita-
lije marchese Gavottu v Ljubljani. Eks-
kurzija se nadaljuje v Rim in Napoli.

* **Beograjsko pevsko društvo v Sofiji.**
Beograjsko pevsko društvo priredi ob pra-
voslavnih praznikih velik koncert v Sofiji,
kjer se za sprejem srbskih gostov vrše že
velike priprave. V odboru za sprejem je
poleg drugih bolgarskih odličnikov tudi
prosvetni minister Najdanov. Glede nastopa
Beograjskega pevskega društva v Sofiji je
določen naslednji program: na veliko noč
poje društvo liturgijo v cerkvi, na veliko-
nočni podeljek bo matine v Oficirskem do-
mu v tork, pa koncert v narodnem gleda-
lišču v Sofiji.

* Inspekcija podružnic Narodne banke.

Kakor javljajo iz Beograda, sta viceguver-
ner Narodne banke dr. Dragotin Protić in
generalni direktor dr. Dragoljub Novaković
odpotovala v Zagreb, kjer bosta pregledala
poslovanje tamkajšnje podružnice. Pri tej
priliki se bo tudi vršila ožja konferenca z
zagrebškimi gospodarskimi krogi. Iz Za-
greba prideta omenjena funkcionarja v
Ljubljano, odkoder se vrnejo v prestolico.

* **Nova pošilka kovanega denarja.** Na-
rodna banka je prejela te dni novo pošilko
kovanega denarja, večinoma dvodimarskih
novcev. Ta denar bo banka shranila v svo-
jih tresorjih, dokler se ne pokaže potreba,
da ga pusti v promet.

* **Navodila za delojemalce in delodajalce.**
Od ustanovitve Osrednjega urada za zava-
rovanje delavcev in ukinitve prejšnjih bol-
niških blagajin pa do danes niso imeli ne
delojemalci, ne delodajalci nobenih pravil,
iz katerih bi mogli dobiti vsa potrebna po-
jasnila glede dolžnosti in pravic, ki jih imajo
napram uradu za zavarovanje delavcev.
Zakon o zavarovanju delavcev je po svojem
sestavu za lajke nerazumljiv in je tudi sicer
nepregleden, ker ne vsebuje praktičnih pri-
merov in nasvetov. Vsemu temu odpomore
od Strokovne komisije za Slovenijo založena
brošurica »Praktična navodila ter važni
predpisi za delojemalce in delodajalce glede
izvajanja zakona o zavarovanju delavcev s
prilagami uradnih tiskovnin, ki jo je spisal
Josip Bole, uradnik O. U. Z. D. v Ljubljani.
Kakor že naslov brošure pove, je v isti
praktično razloženo vse, kar mora vedeti
član okrožnega urada (zavarovavec) in nje-
gov delodajalec. Med drugimi je v brošuri
tabelarično navedeno, koliko znašajo posa-
mezne podpore po zakonu o zavarovanju
delavcev in kako mora član postopati ob
obolenju ali nezgodni in porodu, da pride
najhitreje do svojih pravic. V knjižici se na-
haja tudi tabelarični pregled prispevkov,
na podlagi katerega lahko vsak delojemalac
ugotovi koliko mu sme delodajalec odtegniti
na prispevkih za bolniško zavarovanje, bor-
zo dela in delavsko zbornico, ter koliko mo-
ra delodajalec sam plačati. Ker je knjižica
zelo praktična in neobhodno potrebna za
vsakega delavca in delodajalca, jo vsem
prav toplo priporočamo. Naroča se pri
Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani,
Selenburgova ulica 6/II, in stane 10 Din.

* **Cigarete za eksport.** Monopolska upra-
va je sklenila, da znatno razširi tobačno
tovarno v Nišu, ki bo proizvajala novo vr-
sto cigaret. Nove cigarete bodo izredno
kakovosti, o kakoršni se našim pušilcem ni-
ti ne sanja. Žal, da so take fine cigarete
namenjene samo za eksport. Tako pa na-
šim pušilcem ne preostaja nič drugega, ne-
go da vsaj enkrat na leto prirede skupne iz-
lete v inozemstvo, kjer bodo lahko kadili
— naše fine cigarete.

* **Važno za vse trafikante.** Odbor Stro-
kovne zveze tobačnih trafikantov, sklicuje
za nedeljo dne 25. aprila ob 7. zvečer v go-
stilnici pri Mraku, Rimska cesta 3, izredni
občni zbor. Trafikanti iz mesta in dežele,
udeležite se ga; gre za koristi vseh in bo
za vsakega velevažnega pomena. Informa-
cije in pojasnila dobite pri društvenem taj-
niku, Sv. Petra cesta 62. I. nadst. 509

* **Kongres privatnih nameščencev.** V
Beogradu se bo tokom letošnjega poletja
vršil kongres privatnih nameščencev in
uradnikov iz cele naše države. Na kongre-
su se bo razpravljalo o ustanovitvi skupne
organizacije in o stališču napram sindikal-
nemu gibanju.

* **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.**
V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo
je bil vpisan dr. Alojzij Krautberger, zdrav-
nik v Zalcu.

* **Nekaj o vremenu.** Iz Celja nam poroča-
jo o hudem viharju, ki je razsajal v sredo,
dne 21. t. m. proti večeru. Po mestu je tr-
gal opeko in omet raz streh in zidovja, po
drevesi pa je bila zemlja naravnost nastla-
na z listjem in belim cvetjem. Ako bo aprils-
ko vreme s svojimi obilnimi padavinami
še trajalo nekaj dni naprej, utegne škodova-
ti hruskam, češnjam in breskvam, ki so
ravno v bujnem cvetju. Narasčajočo Savin-
jo pridno izkoriščajo zgoznošarstveni sple-
varji. Dan za dnem vozijo mimo Celja ve-
like množice lesa. Zeleti jim je le ugodno
ceno. V četrtek jutraj se je moral neke
neke splov ponesrečiti, ker se nanesla Sa-
vinja nad celjskim železniškim mostom
precejšen del raztrganega splava.

* **Osnovnošolski usposobljenostni izpiti
v Mariboru in Ljubljani.** Ministrstvo pro-
svete je zvišalo izpitno takso za osnovno-
šolske usposobljenostne izpite na 250 Din
za kandidata (-tko), kar velja že za seda-
nji izpitni rok.

* **Mornariška podoficirska šola v Šibeniku**
se prične dne 1. oktobra ter traja dve
leti. Sprejemajo se 16. do 19 letni mladenci,
ki so dovršili najmanj štiri razrede os-
novne šole. Prošnje za sprejem se morajo
vložiti najkasneje do 1. septembra. Vsi po-
goji za sprejem v to šolo so razvidni iz
razglasa, ki je nabit na magistratu in Mest-
nem domu.

* **Poziv gospodarskim krogom.** Letošnji
VI. mednarodni vzorčni velesejem v Ljub-
ljani se bo vršil od 26. junija do 5. julija.
Institucija Ljubljanskega velesejma je po-
stala stalna. Z milijoni dinarjev za propa-
gando je privabila stotisoče obiskovalcev
na vsakoletno prireditev, kjer se je nazor-
no dokazovalo, da je obstoj Slovenije omo-
gočen samo z razvito in uspevajočo indu-
strijo, obrtjo in trgovino. Udeležba kot
razstavljalec ni samo v največje moralno
in tudi materialno korist poedine tverde,
marveč tudi dolžnost vsakega zavednega

Za 200 Din že dobite

izvrsten dežni plašč iz novo dosepele zaloge

pr tvrdki

Fran Lukič, Pred školijo št. 19.
Zaloga pristnih angleških dežnih plaščev.

gospodarja. Uprava velesejma naproša vse
one tverde, ki se še niso prijavile, da to
nemudoma store. Da se zamorejo udeležiti
velesejma tudi manjša podjetja, je cena za
razstavne prostore znižana za 40%. Vzor-
no izvedena organizacija in propaganda za
obisk odvisi od pravočasno zbranih prijav.
Naprosamo vse, da se požurijo.

* **Umor vsled ljubosumnosti** Poštni usluž-
benec Matija Budinič je bil pred dvema le-
toma premeščen iz Dalmacije v Zemun, kjer
se je spoznal s svojo sedanjo ženo Genovefo
Karneval. Tedanji ženin pa ni vedel, kar je
vedel takrat že ves Zemun in kar je bilo
znano tudi mnogim Beograđčanom, da je
bila namreč njegova Genovefa ženska iz pol
sveta. Imela je tudi dva nezakonska otroka.
Genovefa tudi v zakonu ni mogla zatreči
svojih starih strasti in je že čez nekaj me-
secev izbrala novega ljubimca, mladega pod-
poročnika, ki je zahajal celo v njeno stano-
vanje. Ko je Budinič zahteval, naj žena pre-
kine razmerje, je Genovefa izgnala mesto
podporočnika iz hiše svojega moža. Vendar
je bil kasneje podporočnik kazensko pre-
stavljen na albansko mejo. To je Genovefo
tako ujezilo, da je prodala vse možovo po-
hištvo in se pripravljala, da odide za svo-
jim ljubimcem. Čim je mož za to zvedel, je
napravil zadnji poskus, da pregovori svojo
ženo, naj se vrne v pošteno življenje. Toda
Genovefa ga je surovo zavrnila. Razkačeni
Budinič je nato v jezi pograbil nož in ga za-
sadil ženi dvakrat v bok, da je obležala na
mestu mrtva, naker se je sam javil policiji.

* **Skala ga je ubila.** V bližini Leskovca,
kjer se nahaja velik kamenolom, se je v
torek popoldne utrgala velika skala, ki je
zadelo delavca Cvetka Vukašinovića ter
ga popolnoma zmečkalo. Ostal je na me-
stu mrtve.

* **Išče se Lucija Trilar iz Virmaš pri**
Škofji Loki, službojuča v Zagrebu. Oče jo
prosi, naj se zglasti, ker je umrla mati.

* **Kri osvežujoči originalni planiški »spo-**
mladanski čaj« priporoča lekarna Bahovec,
Ljubljana. Cena 10 Din, po pošta 12 Din. 475

BUSTER KEATON

najbolji ameriški komik znan pod imenom
»Človek, ki se nikoli ne smeje« plača
5.000 amer. dolarjev

vsakemu, ki se pri njegovem najnovejšem
vsefilmu: »Preskrbite mi ženo, naj stane kar
hoče...« ne nasmeje. Tekmovanje
ELITNI KINO MATICA.

Iz Ljubljane

u— **Odlikovanje prof. dr. Laha.** Na mest-
ni ženski realni gimnaziji se je včeraj opol-
dne vršila intimna slavnost. Ob navzočno-
sti zastopnika gerentskega sveta g. Lik-
ozarja, učiteljskega zbora in deputacije go-
jenk zavoda je ravnatelj g. Anton Jug izre-
dil priljubljenemu tovarišu, pedagogu in pi-
satelju-borcu dr. Lahu kraljevo odlikovanje
red sv. Save 4. razreda. Ravnatelj Jug je
odlikovancu iskreno čestital, istotako ge-
rent Likozar, učenke pa so mu poklonile
krasen soplek cvetja. Profesor dr. Lah se
je glnjen zahvalil za čestitke. Z vzklikom
vladarju je bila slavnost zaključena.

u— **Poročil se je** v Ljubljani dne 22. t. m.
gospod Anton Čutič z gospico Pavlo Za-
noskar. Novoporočencema želimo obilo
sreče. 508

u— **Češkoslovaška borba za svobodo in**
neodvisnost je tema, o kateri bo v ponde-
lek 26. t. m. v fizikalni dvorani meščanske
šole v Vodnikovih ulici pod okriljem ljudske
univerze predaval ravn. Rasto Pustoslav-
šek. Govoril bo o politični in diplomatski
borbi dr. Masaryka, dr. Beneša, dr. Ste-
fanika in drugih zvestih njih sotrudnikov,
da pridobe zapadne velesile za idejo, da se
ustanovi svobodna češkoslovaška država
in očrtal velikopotezno akcijo češkoslova-
ške, iz dobrovoljcev in ujetnikov sestav-
ljene vojske, da to borbo učinkovito podpre
z oboroženim udeleževanjem na strani za-
veznikov. Iz predavanja bo razvidno, kako
se je iz stotnice Na zdar in češke družine
razvila, ker je dejstvovala jeklena vojak,
mogočna češka armada, ki je bila nekaj ča-
sa odločilen činitelj v Rusiji, na to pa skoraj
neomejen gospodar vse Sibirije. Vse to,
kakor tudi legendarno odisejajo češkoslo-
vaške vojske takorekoč okrog vse zemeljs-
ke oble, bodo ilustrirale številne skiopti-
ne slike iz Rusije, Francije, Sibirije, Japo-
nske in Amerike, narejene po fotografijah
na licu mesta. Predavanje se bo vršilo v
nedeljo 28. t. m. ob 10. dopoldne v kino
Matica. Občinstvo opozarjamo na to in-
terasantno predavanje, ki se na to ponde-
lek 26. t. m. ob 20. ponovi v Celju na
odnotnem ljudskem vseučilišču.

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani** poziva
na prošnjo glavne carinarnice vse trgovce
ki so dobili poziv v zadevi naknadnega
vplačila carinskih pristojbin, da se pozivu
carinarnice brez odloga odzovejo, ker se
jim bo naznanilo rešenje, proti kateremu
imajo pravico pritožbe v smislu čl. 58. ca-
rinskega zakona. Upravnik glavne carinar-
nice opozarja gremij, da bo v nasprotnem
slučaju proti nim, ki se ne bodo odzvali
pozivu, uporabil vse zakonite mere. Opo-
zarjamo, da morajo vsi oni, kateri se proti
rešenju carinarnice niso pritožili, zahteva-
ne zneske takoj vplačati, ker bo v protiv-
nem slučaju carinarnica dolžne zneske utir-
lala ekskutivnim potmi. Končno naproša
gremij, da se vsi prizadeji zglastijo pri ca-
rinarnici osebno, in naj ne pošiljajo usluž-
benca, ki v zadevi niso poučeni in tudi ne
pooblaščen. — Načelstvo.

u— **Ljubljansko učiteljsko društvo.** Disk-
sijski večer o premembi pravil se bo vršil
danes ob 20. uri v Učiteljski tiskarni. Vab-
ljeni so vsi člani, da se ga udeleže v čim-
večjem številu.

u— **Akademik!** V soboto, 24. t. m. ob
18. uri bo odprt tečaj za priučitev sve-
tovnega jezika esperanto za visokošolce in
sicer pod okriljem Akademskega kluba za
Društvo narodov. Natančnejše informacije
na društveni deski omenjenega kluba na
univerzi. Akademski klub za Društvo na-
rodov še posebej opozarja na ta tečaj čla-

Vedno nedosegljivo v kakovosti
ostane

Schicht-ovo milo znamke „Jelen.“

Kajti nič na svetu nas ne more napotiti, da poslabšamo
naše najboljše, kakovost našega mila.

Mogoče bi nam bilo pocenili naše Jelenovo milo s tem,
da bi ne porabljali „tako dobre“ surovine. Ne storimo
tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro
milo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše milo!

Iz Maribora

ne kluba, ker se naša stremjenja v marsi-
čnem krijejo.

u— **Dramska sekcija J. n. a. d. Jadran**
gostuje v nedeljo 25. aprila ob 8. uri zvečer
v Sokolskem domu v Gornjem Logatcu z
veseljo »Moj srček« (Pegica mojega sr-
ca). Dramska sekcija je žela z imenovano
veseljo kjerkoli je gostovala velike
uspehe. Igra je zelo duhovita in zabavna in
bo nudila občinstvu v Logatcu par ur sme-
ha in zabave. V Logatcu vlada za Pegico
izredno zanimanje.

**Združeni delavski pevski zbori
v Ljubljani**

prirede na predvečer proslave 1. majnika,
v petek, 30. aprila ob pol 9. uri zvečer v
dvorani »Uniona«

DELAJSKO AKADEMIJO

v korist trboveljskim reduciranem.
Pevske točke izvajajo: Pevsko društvo Can-
kar, Glasbeno delavsko društvo in Grafika.
Poleg zborov petja nastopi baritonist
g. A. Zupan s soli in g. Debevec z recitati-
jami. — Po sporedu »Komer«, pri katerem
sodeluje tamburški zbor »Svoboda« z Viča.
— Cene sedenčev od 6 do 20 Din. —

Ker ima prireditelj dobrodelni značaj, je
pričakovati, da se je ljubljansko delavstvo
brez razlike strank v obilnem številu
udeleži.

u— **Polijske prijave.** Od srede na četr-
tek so bili priljubljeni policijski sledeči slučaji:
1. pomevbera, 1. tatvina, 1. prestopek kaljenja
nočnega mira, 1. pobeg od doma, 1. poškod-
ba tuje lastnine, 1. telesna poškodba, 1. pre-
stopke hišjenških predpisov, 1. neplačan
užitek v 5 prestopkov čestno-policijskega
reda.

u— **Sreča v nesreči.** Veliko srečo poleg
male nesreče je imela v sredo jutraj 16
letna delavka Zdravka Pavšičeva stanujo-
ča v Zalogu. Odšla je jutraj okrog 1/2. od
doma na delo, in sicer v mesto po poti po
železniški progi. Ko je korakala sredi med
tračnicami, jo je dohitel tujerajni osebni vlak
in vrvel jo je brzokone puh vstran proge.
Le slučaj se je imela zahvaliti, da je vlak
ni pograbil in popolnoma razmesaril. Stro-
jevodja, ki je nesrečo opazil, takoj ustavil
vlak in Pavšičevo prepeljal v Ljubljano. Tu
se je izkazalo, da je neprevižnica dobila
k sreči samo lahke praske na levi roki in
mogla tako oditi na delo v tovarno »Sa-
turnusa«, kjer je zaposlena.

u— **Ubelega žena.** Pred nedavnim časom
od doma pobeglo 50 letno Marjo Barak-
sadič, stanujočo na Osojni poti št. 3, o ka-
terji smo že poročali, so varnostni organi
zasledili blodečo neke v mestu in jo na-
potali domov. V tork pa je žena zopet od-
šla od doma. Ker se ji je stanje zadnje dni
poslabšalo, ni izključeno, da se je pripetila
kaka nesreča.

u— **Tatovi v garaži.** Vojteh Fortič, stroj-
ni moister, stanujoč v Slomškovi ulici št.
17, je prijavil v sredo jutraj stražniku,
da so obiskali ponoči uzmovili njegovo ga-
ražo. Odvili z avtomobila švicarsko avto-
mobilsko uro in nato odnesli še kompletno
garnituro orodja, avtomobilsko dvigalo,
zračno polnilno ter dve odeli vredno vse
skupaj nad 2000 Din. Vloma sta osumljena
dva neznanca mlada človeka, ki sta se na
predvečer potikala okrog hiše.

u— **Suknja je bila odnesena** včeraj med
14. in 15. uro iz kavarne »Emone«. Odda
naj se takoj istotam, sicer sledi policijska
prijava. 507

u— **Drvarnico so mu podrli.** Posestnik
Matevž Škrjanc v Zeljarski ulici št. 11, v
Trnovem si je postavil na dvorišču novo
drvarnico. Ta pa je bila najbrže v napotje
ponočnijakom, ki so v noči na 20. t. m. zle-
zli čez ograjo in drvarnico do tal podrli,
tako, da ima Škrjanc občutno škodo. Ro-
govileži so že prišli in bodo morali sedaj
poleg kazni ki jo bodo dobili povrniti Škr-
jancu še vso škodo.

a— **Poslanec dr. Pivko** med mariborski-
mi volilci. Snoči, v četrtek, se je vršil v re-
stavratijskih prostorih Narodnega doma
članski sestanek vseh treh gospodarskih in
političnih društev SDS v Mariboru, na ka-
terem je poročal poslanec dr. Pivko o po-
ložitju. Zborovalci iz mesta, zlasti pa iz
magdalenskega okraja in Pobrežja, so napol-
nili restavratijske prostore. Zborovanje je
otvoril in vodil g. Ivan Kežar. Poslanec
dr. Pivko je v poldrugiurnem govoru stvar
no in obširno pojasnil sedanji politični po-
ložitj in pokazal vzroke zadnjih kriz, ki so
jih predvsem povzročile številne korupci-
ske afere. Izrazil je upanje, da bo njihovi
razkritje ozdravilo razmere v naši državi.

Nadalje je govornik obširno obravnaval
razmerje SDS do Davidovičeve skupine in
smatral, da je ozdravitev naše države v
koaliciji zdravih elementov iz vseh državo-
tvornih strank. Končno je dr. Pivko pozval
zborovalce k odločnemu organizacijskemu
delu, ki bo edino dovedlo do novih uspe-
hov. Poročevalčeva zanimiva izjava so
zborovalci soglasno in burno odobraval.
V debato sta posegla g. Kobal s Pobrežja
in Kežar.

a— **Finančni delegat v Mariboru.** V sre-
do in četrtek se je mudil v Mariboru dele-
gat ministrstva financ iz Ljubljane g. dr.
Karel Savnik. Delegat je inspical podrele-
ne urade, finančno ravnanje in davčno
oblastvo. Imel je tudi posvetovanje o raz-
nih službenih zadevah. Posetil je pri tej
priliki tudi razne tukajšnje honoracije,
kakor škola, mesnega župana in druge.

a— **Mariborska posojilnica.** Mariborska
posojilnica v Narodnem domu, ki je izmed
naših denarnih zavodov nedvomno največ-
ji podpornik številnih društev širom Slove-
nije, je na svojem poslednjem običnem zboru
razdelila 120.000 Din med razna narod-
gospodarska, kulturna in dišaka društva.

a— **Družabni večer CMD,** ki ga prireditel-
moška in ženska podružnica Ciril Metodov-
e družbe v Mariboru na čast dolgoletnemu
predsedniku g. Senekoviču iz Ljubljane, se
bo vršil nočjo ob 8. v restavratijskih pro-
storih Narodnega doma. Na prireditvi go-
vori tudi predsednik g. Senekovič.

a— **Gibanje mariborskih privatnih name-
ščencev.** Med mariborskimi privatnimi na-
meščenci je vzbudilo vprašanje ureditve de-
lovnega časa močno stanovsko gibanje. V
tem znamenju se je tudi vršil v tork občni
zbor Zveze privatnih nameščencev Jugosla-
vije, sekcija Maribor, ki je bil dobro obis-
kan. Po poročilih odbornikov g. Petecana,
Vodoška in Pelkana se je razvila obsežna
debata o sporu med mariborskimi trgovski-
mi pomočniki in trgovskim gremijem. Spre-
jet je bil sklep, da se vztraja pri osemurnem
delavniku in praznovanju šestih cerkvenih
in treh državnih praznikov. Zelo ostro so
kritizirali govorniki zadnji odgovor gremija.
Sklenjeno je bilo, da se podvzamejo pri De-
lavski zbornici in Zvezi koraki za odpravo
ročnega davka, ki ga plačujejo nastavljenici,
daj si niso po zakonu manjšali delavci. Za
predsednika

Naši onstran granic

— **Gospodarska vprašanja** v deželi sto-pajo vedno bolj v ospredje. Prav je tako, saj je trdno gospodarstvo more nam zasigurati bodočnost. V gorskem delu goriske pokrajine tožijo o krizi v živinoreji. Razpečevalne prilike klavne kakor tudi plemen-ske živine so neugodne. Pedeželski sejni nimajo več nekdajne veljave, toda postali so neobhodno potrebna živilska tržišča. To je že nekaka živilska borza. Sežana je od-lečljina za določitev cen živine za ves Kra-j, za gorski del dežele bi bilo nujno po-trebno, da se organizirajo redni mesečni živilski sejni v Sv. Luciji, ki bi s preda-rom ureditvijo lahko mnogo koristili živilo-reji v gorah.

— **Vsačkanja nesreča**. Z naboj, ki sta jih našla pri St. Mauru v gozdu, sta se igra-je 13letni Valentin Lenardič in Karel Fi-gel. Počilo je in Lenardič je padel na tla ter obelžal mrtve, Figel je težko poškodo-van.

— **Ricci zopet v Trstu**. Poslanec Renato Ricci se je mudil pred kratkim v Trstu, da uredi tržaški fašizem. Bil pa je nenadno odpoklican in je rešil sedaj fašistovske spo-ve v Parmu. Te dni je bil pri Mussoliniju, mu je dal nove dispozicije za reorganizir-anje fašistovskih skupin v tržaški pokrajini.

— **Zgradba ljudskih hiš v Gorici**. Občin-ski komisar senator Bombig se zavzema za zgradbo ljudskih hiš v goriškem mestu. Stanovanj bi bilo sto. Stroški so proračunjeni na 6 milijonov lir. Naprosi se vlado za dr-žavni prispevek. Sicer pa v Gorici ni ravno stanovanjskega pomanjkanja.

— **Iz Idrije poročajo**, da se je mudil tam-provinčni tajnik sindikatov Castellani radi pogajanj med delavci in rudnikom. Pogajanja niso la nikakega rezultata. De-lavstvu se je ponudilo okoli 700.000 lir na do-sedanje plače, kar pomeni 10 odstotni po-višek na leto, to je 2 liri 50 cent. povška na dno. Povišanje bi imelo stopiti v velja-vo od 15. februarja oziroma od 1. januarja t. l. Te pripustitve pa ne obsegajo niti no-vočlovega, ki je zahtevalo delavstvo. Cas-tellani se je odpeljal v Rim, da bi pri mi-

nistrstvu za narodno gospodarstvo za ru-darje še kaj več dosegel.

— **Sola v kvartirski provinci** je prema-lo fašistovska. Tako so rekli v seji fašisto-vskega direktorija na Reki in sklenili, stori-ti nemudoma, kar treba, da se sola pofašiti. Izvršilni nalog je dobil prof. Fatović. Re-ska «La Vedetta d'Italia» meni, da mora biti sola vzgojevališče patrijotov. Ako ni to, potem je bolje, da vzrastejo bodoče ge-neracije v nevednosti.

— **Trgovci in industrijanci na Reki** so imeli zborovanje, na katerem je njihova unija dobila novo ime: fašistovska deželna zveza trgovstva in industrijalstva.

— **Fašistovski direktorji na Reki** je raz-pravljal v svoji zasedbi seji o raznih mest-nih problemih. Pri tem se je naglašalo, da je nedopustno, da bi se milijoni, katere na-rodna vlada nakazuje Reki, razprševali v inicijativne nečiste izvore ali v dela s sum-ljivim ozadjem. Podpora fašistovske vlade velja Italijanom in ne tujcem! Vsako tu-je vmešavanje se mora odbiti.

— **Požigalec?** V Harijah pri Trnovem je bilo v zadnjem času več požarov. Skoda je velika. Ljudje so ugrabili, kako nastajajo požari in prevladalo je hitro mnenje, da mora biti v bližini požigalec. Orožniki so aretirali 19letnega Frana Vičiča, ki je osum-ljen, da ima na vesti vse požare v Harijah.

— **Za letošnje izložbo na Reki** se dela-je velike priprave. Mala benečanska indu-strija razstavi svoje izdelke v posebni dvor-ni. Na Reko se premesti iz Padove mornar-ska izložba. Predsednik reškega tribu-nala John Stiglič vodi delo za razstavo, ki pokaže zgodovinsko udeleževanje reškega pomorstva. Izložbo posetijo štirje ministri: Belluzzo, Federzoni, Ciano in Giuriati.

— **Obsodbe radi preklinjanja**. Pred sodiščem v Čedadu so bile izrečene prve ob-sodbe na globu od 30 do 100 lir radi pre-klinjanja. Obsojenci so vložili priziv.

— **Podestati** dobijo s dnem 21. t. m. po objavljenem kr. odloku one občine istr-ske in reške pokrajine, ki nimajo nad 5000 prebivalcev. V tržaški in videmski pokraj-i ni bodo sedanje občinske uprave živele še nekaj časa.

Iz Celja

— **Član Vodnikove družbe** se sprejema-jo v Celju še do dne 15. maja. Vsak, ki na-rodno misli in čuti, mora postati član «Vod-nikove družbe». Članarina je tako neznatna da jo vsakdo zmore. Nasprotno pa bodo knjižice, ki jih dobe naročniki v okusni opre-mi in vsebinsko na višku. Saj so prispevke objavili naši najboljši pisatelji. V Celju se je razdelilo pobiranje članov in ustanovni-kov po poverljivih, pri katerih se naj tisti, ki doslej še niso postali člani «Vodnikove družbe» čim prej zglase, da se lahko pra-vočasnno zaključijo nabiranje članov in usta-novnikov.

— **Zidanje celjske okoliške osnovne šole**. Krajni šolski svet za celjsko okolico je v svoji seji obravnaval ponudbe za stavb-na dela pri zgradbi nove okoliške osnovne šole. Kakor smo zvedeli, je bilo za zidarska dela mnogo ponudnikov. Zgradba glavnega poslopja se je oddala staveniškim Gologran-cu, zidanje stanovanjske hiše in telovadnice za stavenišku Neratu, obema iz Gaberja pri Celju. Ostala dela dobijo razni celjski obrtniki, oddaja mizarjskih del se je pa za enkrat še odložila.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo**, podružnica Celje sklicuje za ne-deljo, dne 25. t. m. ob 9. dopoldne v veliko dvorano celjskega Narodnega doma prote-sno zborovanje s sledečim dnevnim redom: Poročilo o sklenitvi kongresa društva stano-vanjskih najemnikov, ki se je vršil v Za-grebu dne 21. marca 1926. Zahteva po po-daljšanju in zboljšanju stanovanjskega za-kona. Resolucije. Pričakuje se, da se sta-novanjski najemniki pomotevito udeležijo protestnega shoda. Saj gre za njihove ži-vljenjske interese.

— **Tedenski izkaz o klanju živine v Cel-ju**. Pretečeni teden od 12. do 19. t. m. so zaklali v celjski mestni klavnicu: 18 volov, 25 krav, 4 telce, 31 telet, 26 svin in 1 ovco. Uvozilo se je 701 kg govedine, 431 kg tele-tine, 350 kg svinine. Izvozilo se je 13 telet.

— **Gostilničarstva in hotelstva** v Celju je napravila v torek, dne 20. t. m. izlet v Zagreb pod vodstvom g. ravatelja Serafinika. Izleta se je udeležilo 7 vajecev in predsednik gostilničarskih združenj g. Ber-nardi ter gg. Berglez, Cernej, Krainc in go-spe Perc in Natek. V Zagrebu so si ogledali hotel Esplanade in tovarno likierjev Arko.

— **Dijanska akademija v celjskem mestnem gledališču**. Dijaki realne gimnazije v Celju pridejo dne 1. maja ob 20. uri v mest-nem gledališču dijasko akademijo. Na spo-redu so pevske točke moškega, mešanega in otroškega zbora, solopetje in orkestralne točke. Čisti dobitek akademije je namenjen Podpornemu društvu za ubogo učence na drž. realni gimnaziji v Celju.

— **Društvo državnih upokojencev** in upokojenk za Slovenijo, krajevna skupina za Celje, bo imelo v nedeljo, dne 25. t. m. ob 14. uri v gostilniških prostorih celjskega Narodnega doma redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Udeležite se vsi občnega zbora ter pristopite v društvo kot člani!

Iz Trbovelj

— **Nevarnost pri občinskih kamnolomu**. Pred kratkim smo opozorili na nevarnost, ki preti delavcem v kamnolomu nad orožni-sko postajo. Pri temeljitni ogledu pa se je do-gnojlo, da o nevarnosti nesreči pri tem kamnolomu minimalne, ker se kopije pesek čisto po varnostnih odredbah, nasprotno pa preti pri občinskem kamnolomu velika nevarnost, da se vsi gornji odseki odrgajo in zdrče v dolino, pri čemer ne bodo varne najbližje hiše, ne glede na stalno živilsko nevarnost tam zaposlenih kopačev. Radi tega se bo vršila v kratkem uradna obrav-nava.

— **Očitki Društvu rudniških nameščen-cev**. Od strani Društva rudniških nameščen-cev v Trbovljah se nam sporoča, da so vsi očitki napram društvu glede popolne brez-bričnosti nad usodo članov reducirancev docela neutemeljeni. Od 43 reduciranih pod-uradnikov je bilo namreč 19 penzioniran-ih, 9 jih je bilo sprejetih k Dukičevemu podjetju, 2 nazaj k rudniku, 5 kot predce-lavci prav tako nazaj k rudniku, eden je šel prostovoljno praktičarju v Jamo, kakor od-ide po šestih mesecih v rudarsko šolo, ena (nameščenka) je itak oženjena in ima za moža profesorja, eden je v preiskovalnem zaporu, trije pa so bili nesprejeti ter se vob-če niso obrnili na društvo radi intervencije.

— **Trbovlje preplavljajo srečke**. V Trbo-vljski občini kurzira neverjetno veliko šte-vilo srečk, predvsem državne loterije, kajti zadnjič je zadelo več presrečevalec lepe do-bitke. Tem srečkam so se pridružile sedaj še srečke klerikalnega «Lastnega doma», pri katerem bo glavni dobiček stanovanjska hi-ša, obetajo pa se še srečke sokolskih dru-štev v Hrastrniku in v Trbovljah. Zanimaj-e za stave je torej v Trbovljah zelo ve-liko.

Iz Ptuja

— **Epidemija škrlatinke**. V Medjimurju se je močno razširila škrlatinica, ki zavzema že oblike epidemije. Bolezni je podleglo že večje število otrok, ker ni bilo pravočasno skrbnjeno za zdravniško pomoč. V obče se zdi, da je znaten del krivde pripisati ne-vednosti ljudi, kar je povzročilo še večje razširjenje bolezni. Končno so nekatere ob-čine morale zaprejeti z denarno globo onim, ki ne bi takoj prijavili obolelih otrok. Zali-bog so v teh krajih higijenske razmere zelo nepopolne, kar je istotako pripomoglo k razširjenju bolezni.

— **Ubegli mladenič**. Sin trgovca v Ptuju, L. Sonnenscheina, je menda prestopil meje reda, ki velja za mlade občane, pa so ga doma pozvali na odgovornost. Toda mesto pokore je mladi gimnazijec pobegnil z di-ma in se podal na pot brez cilja in tudi

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode

po prav zmernih cenah.

Vremensko poročilo

Metereološki zavezanec v Ljubljani, 22. aprila 1926.

Višina barometra 708,6 mm

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vla-ga %	Smes vetra in brzina v m	Oblač-nost 0-10	Vrsta padavine	
							opazovanja	mm od 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7	754,7	8,2	75	NE 0,5	10		dež 9,0
	8	754,7	9,0	74	N 3	9		
	14	754,9	11,8	67	W 6	10		dež
Zagreb	21	757,2	10,6	73	NE 1,5	10		
	8	755,2	11,0	81	W 0,5	10		dež 1,0
	8	756,3	16,0	55	S 3	6		0
BEOGRAD	8	761,4	12,0	69	NW 1,5	5		0
SARAJEVO	7							
DUBROVNIK	7							
PRAGA	7							

V Ljubljani je povprečni barometer višji kot včeraj za 3,9 mm.

Solnce vzhaja ob 5:05, zahaja ob 18:53, luna vzhaja ob 13:08, zahaja ob 2:59

Dunajska vremenska napoved za petek: Izpremenljivo, negotovo in hladno vreme bo trajalo dalje.

brez sredstev. Po štirih dneh so ga izsledili pri nekem kmetu v Pohorju, odkoder se je rad povrnil k staršem.

— **Ptujski Sokol** ima v soboto, 24. t. m. ob 8. zvečer izredni občni zbor v Narodnem domu. Na dnevnem redu je razprava o društvem praporu in o vprašanju, ali naj se nabavi platneni ali svileni, kakor tudi o praskem zletu.

Iz Prekmurja

— **Dol. Lendava**. V tukajšnjem Sokolu je predaval br. dr. Farkaš, sodnik iz Murske Sobotice o delovanju Sokolstva pred in med vojno in o dolžnostih Sokolov vobče. Stevile poslušalcev je bilo to pot sicer nekoliko večje, kakor zadnjič, vendar pa še vedno ne toliko, kakor zasluži to poštovanost predavatelja. Upajmo, da ni bilo njegovo predavanje zadnje in da nas še večkrat po-seti.

— **Zlet alkohola**. V sled preoblične zaužitega čistega spirita je zadela kap znanega alko-holika Gaizija iz Dolge vasi.

— **Odhod v vojsko**. Fantje novinci iz Dol. Lendave so se prav lepo odzvali vojaškemu pozivu. Prišli so vsi, manjki ni niti eden iz celega sreza, kar se je dogajalo prejšnja leta. Dobro razpoloženje vojaških novincev je kvaril le vročelnjeni madžaron Baláž iz Dolge vasi, kovaški vajenec. V vlaklu do Čakovca je pobel eno šipo in si pri tem pre-rezal žile na roki. Komaj so ga obvezali, je na vozniki proti Varaždinu pobel še eno šipo in se porezal tako še na drugi roki. Nes-trnega fanta bodo gotovo ukrotili.

— **Občni zbor sreške organizacije SDS v Dol. Lendavi** je uspel prav dobro in so se odzvali delegati iz vseh krajev. Za predse-dnika je bil izvoljen naš narodni bорец s solunske fronte, g. Grčar. Zbora se je ude-ležil tudi g. Tone Koder, notar v Murski Soboti. Občni zbor krajevne organizacije v Beltincih bo v nedeljo 25. t. m.

Sport

Službene objave LNP.

(Seja p. o. z dne 21. IV. 1926.)

V nedeljo dne 25. t. m. se odigrajo sleden-če prv. tekme: Na igrišču SK Ilirije ob 16.30 SK Jadran : ASK Primorje, na igrišču ASK Primorje ob 14. SK Jadran rez. : ASK Pri-morje rez., ob 15.30 SK Svoboda : ZSK Her-mes. Prvoimenovali klubi imajo blagajno.

Službojoči odborniki LNP: igrišče ASK Primorje za blag. nadzor g. Kovač, za redi-teljski nadzor g. Malovrh; igrišče SK Ilirije: za blag. nadzor g. Kurec, za rediteljski na-dzor g. Bedjanč.

Kluba Jadran in Primorje morata posta-viti po tri reditelje k tekmi I. moštev, ki se morajo javiti že ob 13. pri služb. odbor-niku LNP.

Sporočila se SK Celje in Atletik SK, da se ima odigrati prv. tekma med njima v nede-ljo dne 25. t. m. kot je bilo izrečeno. Ostal-i sklepi p. o. se bodo pričeli v prih. šte-vilki «Jutra».

— **Ilirija I. : Ilirija rez. 4 : 3 (2 : 2)**. Včeraj se je vršila trening tekma med I. moštvom in rezervno Ilirije. Rezerva se je bori-la z veliko ambiciozno, dočim je I. moštvo v tem oziru precej zaostajalo. Tekma je bila precej otvorna.

— **ASK Primorje (Huzena sekcija)**. Danes trening I. družine in rezerve na igri-šču, v slučaju slabega vremena v Koliziju. Trener.

— **S. K. Jadran**. Danes ob osmih zvečer sestanek I. moštva in rezerve pri Mraku.

— **Ljubljanski plivački poldravec**. (Službo-vo). Pozivljamo ASK Primorje, SK Ilirijo in LSK, da se vsak po dveh delegatih (s pove-rilnicami) udeležijo sestanka, ki ga sklicu-je JPS, za soboto, dne 24. t. m. ob 10. uri zvečer v damski salon kavarne «Emona».

— **Kolesarski odsek ASK Primorje**. Vabi se članstvo, odbor in častni odbor polno-števno na občni sestanek v restavracijo Zvezda, v petek, 23. t. m. ob 20.30. — Na-čelnik.

— **Dunajska Hakoah v Ameriki**. Včeraj-šnja trening tekma Hakoah proti Newyor City Clubu je bila po 40. minuti pri neod-ločenem izidu prekinjena.

— **Taristovski klub Skala** pozivlja svoje članstvo, da se udeležijo nocojšnjega sestan-ka v damski sobi kavarne Emona. Začetek ob 20. uri. Dolžnost vsakega člana je, da se pozivu odzove. — Predsednik.

— **Odprava enajstmetrovke?** Skoti so In-ternational Football Boardu, merodajnemu mestu, a izpremembo nogometnih pravil, stavili predlog, naj se enajstmetrovka, ka-kor se sedaj izvaja, odpravi. Po tem pred-logu bi bila črta kazenskega prostora ne kakor dosedaj 16,50 m od gola oddaljena, temveč 30 yardov, t. j. 27 m. Ta črta bi šla paralelno golovi črti preko celo igrišče. Za vsak težak pregrešek v tem kazenskem pro-storu bi se dovolil oskodbavni stranki ka-zenski strel proti nasprotnemu голу, ki bi ga smel braniti le vratar. Svoj predlog ute-meljujejo Skoti s tem, da se po sedanjih pravilih dikti. o kazenski streli za kršitve pravil s takih mest, s katerih napadalec ne more zabiti direktnega gola. Še ni znano, kako stališče bo zavzela komisija napram temu predlogu, ki ima gotovo nekaj na se-bi. Kakor znano, so Skoti lani tudi predla-gali izpremembo off side pravil, ki se je prav dobro obnesla.

Da najboljši je to znaj, k Colombo Ceylon čaj!

„Brezalkoholna predelava“, Lj-bljana Poljanski nasip 10/2 pošlje vsakemu naročniku „Jutra“ zanimiv cenik brezalkoh. Zahtevajte ga tako! Ne bo vam žal! 168 a

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 63-a VII

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste ve-rovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Gospodarstvo

Narodna banka SHS

Stanje 13. aprila 1926.

(V milijonih Din; v oklepajih razlike na-pram stanju 8. t. m.)

Aktiva: kovinska podloga 433,4 (— 2,3); posojila 1323,8 (— 19,3); račun za odkup kronskih novčanic 1151,9; račun za-časne zamenjave 349,9; državni dolg 2966,3; vrednost državnih domen, založenih za iz-dajanje novčanic 2138,3; saldo raznih raču-nov 562,9 (— 7,1). Skupno 8928,8.

Pasiva: vplačani deli glavnice 288; rezervni fond 7,6; novčaničnice v obto-ku 566,4 (— 165,7); državni račun začasne zamenjave 349,9; državne terjatve po raz-nih računih 178,7 (+ 89,8); razne obvezno-sti 482,5 (+ 46,7); državne terjatve za za-ložene domene 2138,3; nadavek za nakupo-vanje zlata za glavnico in fonde 78,1. Skup-no 8928,8.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Pšenica: baška, 12 vagonov 300—307; baška, 3 vagoni 310. Turšičica: baška, 4,5 vagona 135; baška, 3 vagoni 135; 74 maj, 5 vagonov 137,5; baška, bela, 1 va-gon 135; baška, okrogla, 1 vagon 142; srem-ska, 10 vagonov 142; srem-ska, 13 vagonov 133—135. Moka: 0, 1 vagon 490. Ten-denca mirna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (21. t. m.). Mlačna tendenca poročila z ameriških terminskih borz in povoljno vre-ma v Evropi so povzročila notranje razpo-loženje na Dunaju, kar je prišlo do izraza v zmanjšanju prometa. Cene niso padle sa-mo zaradi premanjnih ponudb. Notirajo uradno vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšeni-ca: domača (Wiener Boden) 43—43,50, ma-džarska poljska 47,75—49,50; rž: mareh-feldska 28,75—29,25; ječmen: domač 32 do 35, slovenski 36—39; turšičica: 22 do 23; oves: domač 29,25—30, madžarski 29,25—30,25; moka: 0, (v trgovini na de-belo) domača 80—82, madžarska 77,50—81, jugoslovenska 73,50—78, ameriška 79—82.

— **Izplačevanje šeststodstotnih državnih bo-nov** v kronah in dinarjih se bo vršilo v XIV. roku ob letih poročaj kakor v minu-lem XIII. roku, in sicer od 1. maja do 31. oktobra t. l. V Sloveniji se bo vršilo iz-plačevanje kakor doslej samo pri blagajni delegacije finančnega ministrstva v Ljubljani. Boni se več ne prolongirajo. Za čas po dospelem roku plačila se ne plačajo obresti razen za one bone kronске vredno-sti, ki so bili izdani do 16. oktobra 1919. Premije se več ne plačujejo.

— **Trgovinska pogajanja z Madžarsko**. Iz Beograda poročajo, da se je včeraj pred-stavila madžarska delegacija za trgovin-ska pogajanja ministru za zunanje posle dr. Ninciču, kakor se je popoldne vršila prva seja naše in madžarske delegacije. Kakor je znano, ima naša država že trgo-vinsko pogodbo z Madžarsko s klavzulo naj-višjega pooblaščenja. Ta pogodba je brez ratifikacije s strani parlamentov obeh držav stopila v veljavo na ta način, da sta obe carinski direkciji uveljavili minimalne tarifarne postavke. Sedaj gre za popolno tr-govinsko pogodbo s tarifnim delom. Pre-tvsem se bo sedaj razpravljalo o splošnem delu trgovinske pogodbe, a o tarifnem delu, ki zahteva več proučevanja, se bo razpra-vljalo kasneje. Nato se bo izdelala veteri-narska konvencija in bo določeno besedilo konvencije v obmejnem prometu, katere se je že sporazumno izdelala na dosedanjih pogajanjih v Budimpešti.

— **Seja direkcije Novosadske blagovne borze**. Iz Novosa Sada poročajo: Pod pre-sedstvom borznega predsednika dr. Ge-deona Glungirskega je imela direkcija borze sejo, na kateri je poročal dr. Bran-ko Petrovič ter navedel med drugim, da je bil v marcu naslednji promet: žita 980 va-gonov, mleviskih proizvodov 102, strošine 18, teza 150, skupno 1250. Na prejšnji seji se je sklenilo, da se uance za dobave tur-šičice spremenijo tako, da so dovoljeni tri-je odstotki pokvarjene turšičice. Ta sklep se je takrat javil vsem inozemskim bor-zam. Doslej je nani pritrilno odgovorila samo tržaška borza, dočim se je z Dunaja javilo, da bo tamonjska borza pri dobavah turšičice v vsakem posameznem primeru pozvala strokovnjake k odločitvi. Pred ne-kaj meseci so se uveljavi na novosadski bor-zi tajni strokovnjaki, da stranki, ki sta v sporu, ne vesta, pred kateri odbor prideva, na drugi strani pa, da tudi strokovnjaki ne poznajo lastništvu sporne pošiljave. Ker se je ta praksa izkazala za dobro, se je na včerajšnji seji proglasila za obvezno.

— **Mlačna tendenca na žitnih tržiščih**. Na prekomorskih žitnih borzah je nasto-pila zadnje dni zopet izrazito slaba tenden-ca, kateri so vzrok ugodni izgledi nove setve. Zadnje ameriško uradno poročilo čen zvezet ozimne pšenice na 528 milio-nov bushelov. Naenkrat so zelo ugodne vesti tudi iz Indije, odkoder so doslej pri-hajala le pesimistična poročila. Stanje po-sevov v Evropi se v splošnem presoja ugodno. Podoba je, da so stare zaloge po vsem svetu še precejšnje in je verjetno, da kakšnega ponovnega močnejšega ali vsaj ne trajnejšega dvigovanja cen letos ne bo.

— **Poziv gospodarskim krogom**. Letošnji VI. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani se bo vršil od 26. junija do 5. julija. Institucija Ljubljanskega velesejma je po-stala stalna. Z milijoni dinarjev za propa-gando je privabila stotisoče obiskovalcev na vsakoletno prireditve, kjer se je nazorno dokazovalo, da je obetov Slovenije omogo-čen samo z razvito in uspešno industri-jalno, obrtno in trgovino. Udeležba kot raz-stavalec ni samo v največjo moralno in tudi materialno korist posodne trške, marveč tudi dolžnost vsakega zavednega gospodarja. Uprava velesejma naproša vse one trške, ki se še niso prijavile, da to nemudoma stori. Da se morejo udeležiti velesejma tudi manjša podjetja, je cena za razstavne prostore znizana za 40 odstot-kov. Vzorno izvedena organizacija in pro-paganda za obisk je odvisna od pravočas-no zbranih prijav. Prosimo vse, da se po-žurijo.

— **Dobave**. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo škrilja. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu te direk-cije. — **Direkcija državnega rudnika** v Ka-kanju sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo svinec ter za dobavo verig. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 17. maja pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 18 komadov «Pan-

cer», blagajn; pri Odelenu za mornarico v Zemunu glede dobave 1000 garnitur de-žnih oblač (kape, bluže in hlače); 18. maja pri Upravi državnih monopolov v Beogra-du glede dobave 54 milijonov škatlic šved-skih vžgalic, 19. maja pa glede dobave 50.000 kg bencina, 4500 kg avto - olja in 1000 kg konzistenčne masti; 20. maja pri Direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg, glede dobave 12.000 kg ben-cina; 22. maja pri Komandi brodarске pod-oficirske šole v Šibeniku glede dobave 1812 m² drv — Uprava ubojnega slagalista v Ljubljani si bo nabavila 40.000 kg la, angleškega kovaškega premoga. Interesen-ti naj pošljejo svoje ponudbe na upravo ubojnega slagalista v Ljubljani. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled. — Ko-manda Dravske divizije oblasti v Ljubljani obvešča, da se licitacija glede dobave 19.000 kg bele pšenične moke, razpisana za 23. t. m., ne bo vršila.

— **Prodaje**. Pri Direkciji državnih želez-nic v Subotici se bo vršila

Iz življenja in sveta

Jubilej rumunske vladarske hiše

Rumunska vladarska hiša bo slavila v kratkem 60 letnico vladanja nad Rumunijo. Dne 9. aprila 1886 je bil namreč princ Karl Hohenzollernski potom splošnega ljudskega glasovanja izbran za kneza Rumunije pod imenom Carol I. V maju se je nato odpeljal v Bukarešto, kjer je zasedel knežji prestol.

V zvezi s slavnostmi, ki se sedaj pripravljajo, se širijo vesti, da bo letošnja dinastična proslava dala pobudo za proklamacijo Rumunije za cesarstvo in bosta Ferdinand in Marija oklicana za cesarja in cesarico Velike Rumunije.

Predsednik sedanje rumunske vlade, general Avarescu, je ideji Velike Rumunije naklonjen, v dvomu pa je, kako bi druge države sprejele proklamacijo Rumunije za cesarstvo. Vendar je podoba, da se sistematično dela na to, da se Rumunija iz kraljestva prelevi v cesarstvo. V zvezi s tem se navaja tudi nedavni prestop kraljice Marije v pravoslavlje.

Rumunski dvor, ki je imel zadnje čase velike neprijetnosti z afero prestolonaslednika Karla, je sedaj tudi to neprijetnost na tihem ublažil in odpravil. Govori se, da je prestolonaslednik Karol že na rumunskih tleh. Vrnil se je v domovino baje v avtomobilu pod imenom inženjerja Rada in se sedaj pogaja s svojci glede formalnosti, ki so potrebne za preklic njegove abdikacije.

Sven Hedin pri Viljemu

V švedskem listu »Vecko-journal« popisuje svetovni potnik Sven Hedin svoj obisk in tridnevno bivanje pri bivšem nemškem cesarju v Doornu. Potopisec pravi, da je pričakoval videti v Viljemu ostarelega sklonjenega in zagrenjenega človeka, pa ga je prijetno iznenadilo, ko je videl, da Viljem dobro prenaša trdi udarec usode.

Viljem je povabil Svena Hedina že lani v jeseni na obisk. Sven Hedin se je odzval povabilu ter se je ob priliki obiska Nemčije peljal na Nizozemsko ter izstopil na postaji v Amersfortu, kjer ga je čakal Viljemov avtomobil. Od te postaje do Doorna traja vožnja dobre pol ure. Avtomobil smukne skozi vhod, ki je podoben predoru in kjer ima svoje prostore nizozemska straža, obstoječa iz treh orožnikov. Pri vstopu v poslopje je sprejel Svena Hedina dvorni maršal, admiral Rebenz, ki ga je peljal v sprejemno sobo za goste.

Ob trideset letno eno se je oglašil gong s svojim temnim zvokom in klical goste k lunchu. Gostje so se zbrali in kmalu nato je vstopil Viljem, vodeč pod pazduho svojo ženo. Krepko je stisnil roko vsakemu izmed povabilencev ter posebno prijazno pozdravil Svena Hedina. Takoj se je začel z njim razgovarjati o zadnjih delih ter o zadnjem potovanju v Nemčiji.

Viljem nosi kratko pristriženo brado in ima že močno sive lase. Zanimajo ga še vedno aktualne stvari, posebno predavanja potopisnega značaja. Njegov spomin je precizen. Kmalu je Viljem posvetil vso svojo pozornost arheologiji, o kateri je začel govoriti z gostom. Sven Hedin ga je na to vprašal, če bi ga zanimalo poslušati njegovo predavanje, ki ga je imel pred kratkim v Hamburgu in Kijevu. Viljem je ponudbo zelo rad sprejel in je povabil navzoče na predavanje, napovedano za naslednji dan.

Življenje bivšega nemškega cesarja poteka po natančno določenem programu. Po lunchu gre Viljem počivat, ob 4. popoldne vstane in dikтира svoje spomine majorju Mewesu. Ob 8. zvečer se kolonija zbere k soupeju, h kateremu pride Viljem navadno v maršalski uniformi, na kateri ima pripet železen križec prvega reda in švedski red z meči. Ostali gosti pridejo k večerji navadno v smokingu. Sven Hedin pravi, da se v Doornu ne živi preveč razkošno. Sekta vsaj za navzočnosti Svena Hedina niso pili. Viljema titulirajo vsi z Veličanstvom, kar mu očividno laska.

Po večerji odidejo gosti v salon, kamor prinesejo lakajji kavo, likerje in cigarete. Vsi sedijo okoli okrogle mize. Viljem natakne očala iz rožnine in glasno čita nemške novine; v glavnem se mu pri brzojavih in političnih novostih iz vseh dežel. Zanimajo ga posebno mohamedanski kraji, pa tudi kitajski dogodki.

Ko je čitanje novin pri kraju, začne major Mewes prebirati, kar je napisal v popoldanskih urah po cesarjevem diktatu. Šele ob 11. zvečer se družba razide in leže k počitku. Žutraj vstane cesarjeva okolica poljubno in se zbere z 20-erimi moškimi in ženskimi služabniki v veliki dvorani, kjer opravi cesar domačo pobožnost: prečita kratek tekst iz svetega pisma, doda besedilo kratko razlaga, odmolli očenaš in podeli blagoslov. Po molitvi se ljudje razidejo. Viljem pa gre z ženo v separirane prostore k zajtrku. Nato se poda na sprehod peš ali v avtomobilu. Večkrat vzame na sprehodu skozi gozd sekiro v roke in začne podirati drevesa. To spada med njegova najljubša kratkočasna opravila. Delavci, ki so zaposleni s sekanjem debel, se navadno ta čas ustavijo in občudujejo cesarskega drvarja. Viljem opravi svoje delo, ponudi temu ali onemu cigaro, se zahvali in odide. Škode torej ne povzroča preobilne, haska pa tudi ne preveč...

Dunaj brez piva

Poročali smo, da je cena piva na Dunaju poskočila. Ker pa konsumirajo Dunajčanje ogromne količine te pijače, se razume, da to povišanje ni ostalo brez odmeva v javnosti. Pivci so začeli protestirati in pod njihovim pritiskom so krčmarji sklicali veliko protestno zborovanje, ki se je izreklo za strumen bojkot vseh pivovarn. Bojkot naj prisili podjetja, da se vrnejo zopet k prejšnjim cenam.

Protest gostilničarjev ne velja samo tistim podjetjem, ki so ceno piva navzgor, temveč tudi tistim, ki so ostale pri stari solidni ceni. Gre pa za celokupen efekt bojkota. Tako se bo zgodilo, da bo morala trpeti škodo tudi pivovarna dunajskega mesta, ki je postopala kulantno in ni hotela slediti zgledu ostalih podjetij na Dunaju.

Bojkot je proklamiran za ponedeljek, dne 26. aprila. Kako se bo držal in končal, je seveda dvomljivo vprašanje. Proizvajalci piva in gostilničarji so namreč v čudni medsebojni odvisnosti. Seveda je res, da povzročijo prodajalci piva tovarnarjem lahko veliko škodo, če ustavijo konsum. Za ta primer pa so tudi lastniki pivovarn oboroženi s primernimi sredstvi. Krčmarji so namreč večinoma njihovi dolžniki in, če ne pojde drugače, bo začela peti rubežen.

Boj za prodajo piva na Dunaju je precej velik in že nekaj časa dokaj akuten. Starejša podjetja, ki varijo pivo, so se namreč združila proti mlajšim pivovarnam ter so jih hotela uničiti s skupnim postopanjem. Novejše pivovarne so se temu kartelu uprle in tako je prišlo do konkurenčnega boja v sedanji obliki. Uspeh vsega tega pa je edino ta, da bodo Dunajčanje nekaj dni brez piva, in da bosta morali obe stranki, krčmarji in konsumenti, pa tudi združeni pivovarnarji nekoliko popustiti. Ves ta čas, dokler bodo pozajanja v teku, pa bodo morali Dunajčanje močiti suha grla z vodo, ker je vino predrago.

Herbert Linde,

umorjeni bivši poljski finančni minister, ki je bil kot ravnatelj poštne hranilnice obtožen po neverbe državnega denarja v znesku 1 milijona 400 tisoč zlotov in katerega je, kakor smo obširno poročali, ustrelil narednik Zmielewski, ki se je bal, da bi ga varšavsko sodišče oprostilo, kar pa se ni zgodilo, kajti sodišče je obsodilo umorjenega ministra z razsodbo, da morajo njegovi dediči povrniti drzavo storjeno škodo.

Nenavadna ženska demonstracija

Kakor smo že poročali, je bil London te dni priča nenavadnega prizora. Z vseh strani Anglije se je zbralo nad 20.000 žensk, ki so korakale po najobjudennejših ulicah in protestirale proti delavskim stavkam, ki

so zadnja leta na Angleskem že skoraj na dnevnem redu. Ta veličanska množica ženskega sveta je v vzornem redu šla po vseh večjih ulicah milijonskega mesta in nato korakala na veliko zborovanje v Alber Hall. Predsedovala je temu orjaškemu shodu gospa Lionel Gibbsova, čije slovo prinašamo zgornaj.

Konj Astéris,

ki je zmagal pri dirki v Longchamps (pri Parizu).

Konferenca za odpravo potnih listov

Na inicijativo Zveze narodov v Ženevi se je že enkrat razpravljalo o odpravi potnih listov, do konkretne rešitve problema pa žal ni prišlo. Ugotovilo se je pač, da je treba postopanje z vizumi omiliti in v ta namen najprej znižati pristojbine. Nekatere države so to storile, stvarni uspehi pa so izostali. Sklepov se je namreč držalo samo par držav, ki jih stvar ni oškodovala materialno, vse drugo pa je ostalo pri starem in šikane so bujno cvetele dalje.

Medtem so nekatere države v medsebojnem prometu že same uredile vprašanje potnih listov in stvar več ali manj likvidirale. Nekatere države so se sporazumele glede znižanja taks za vizume, druge pa so vizume popolnoma odpravile. Lepe korake k normalizaciji odnošajev so napravile že Nemčija in Avstrija, Švica, Italija, Nizozemska in deloma tudi Francija. Slednji se je oglasilo javno mnenje v Angliji ter je zahtevalo, da se napravi skupen korak v tej zadevi. In tako se dne 12. maja sestane v Ženevi mednarodna konferenca, ki bo pretresala problem odprave potnih listov in vizumov.

Angleški tisk čisto pravilno naglašja, da je nemoralno, iztiskati iz potnika indirektni davek, ko ima že itak toliko sitnosti na potovanju. Treba je torej to izsiljevanje v mednarodnem potniškem prometu odpraviti in vzpostaviti normalne razmere, ki bodo pripomogle k medsebojnemu zaupanju.

Zapravljivost patra Bonisa

Poleg burje v budimpeštanskem parlamentu interesira zadnje dni vso madžarsko javnost konflikt med vojaškim škofom Zadravcem in patrom Bonisom. Razpleta se velika škandalna afera, tembolj ker je pater Bonis kot eleganten frančiškan in Zadraveczev faktotum igral zadnje čase v budimpeštanskih višjih družabnih krogih vrlo vidno vlogo.

Velelegantni mladi pater Bonis je navzlic svojemu svobodnemu in razuzdanemu življenju užival popolno zaupanje škofa Zadravca kot upravnika njegove imovine. Diference so se poostriale šele zadnjih 14 dni, ko pater Bonis ni mogel položiti računov in ga je škof Zadravec izgnal iz svoje hiše ter izročil advokatu.

Iz tožbe, ki jo je vložil škofov odvetnik dr. Daner, je razvidno, da je pater Bonis spekuliral s škofovim denarjem na borzi ter mu zapravil 150 milijonov madžarskih kron in 500 dolarjev. Spravil je škofa Zadravca domala čisto na kant.

O zapravljivosti patra Bonisa krožijo v Budimpešti številne pikantne anekdote, ki jim ni odrekati verodostojnosti, ker je pater Bonis že dolgo slovel za velikušnega kavalirja. Obenem pa se ugotavlja, da je imel zadnje čase ozke zveze s člani parlamentarne opozicije in je baje posl. Pallaviciniju dajal podrobne informacije o vlogi škofa Zadravca in članov vlade v falzifikatorski aferi. Pater Bonis torej ni bil le vzoren služabnik božji, marveč tudi patentirano vesten in zvest sluga svojega gospodarja, vojaškega škofa Zadravca.

× **Rekordno leto zločinov v Nemčiji.** Statistični urad za kriminalne slučaje v Berlinu publicira, da je bilo lansko leto 1925 s 823.900 prestopki rekordno leto zločinov v Nemčiji.

× **Novo človeško plemo.** Iz Pariza poročajo, da sta odkrila dva letalca na svojem poletu čez Mindore človeško plemo, ki je zelo sorodno pračloveku po podobi in življenju.

× **Ruska sovjetska enciklopedija.** Poročali smo že, da je izšel v Rusiji velik enciklopedični slovar, ki je urejen po načelih marksistične ideologije. Največ prostora so odkazali učnjaki zgodovini, znanosti in literaturi ter tehničnim panogam. Prevladujejo seveda socialne vede, poleg njih pa tehnika in gospodarske vesti. Zgodovina in slovnost obsegata približno eno četrtino prostora. Zemljepisni del je redigiran na poseben način. V prvi vrsti so sestavljale leksikona posvečeni pozornost delavskemu razredu v različnih državah. Verski članki tvorijo v enciklopediji poseben oddelek ter so pisani s komunističnega stališča. Sestavo enciklopedije vodi E. J. Schmidt, ki mu pomaga pri celotnem delu okoli 90 urednikov.

× **Kokainizem v Franciji.** Prošli teden je umrla v Parizu Vanda Sylvana radi čezmernega uživanja kokaina in morfija. Po njeni smrti je policija takoj uvedla poizvedbe za razpečevalce belega demona in je zaprla celo vrsto ljudi, ki so prodajali kokain pod roko. Med osebami, ki so obtožene prodajanja tega strupa, je tudi nemški korvetni kapitan Meier in dva francoska orožnika. Pri enem izmed slednjih je našlo 5,73 kg kokaina, ki je vreden nad pol milijona frankov. Nemški korvetni kapitan je bil že preje enkrat aretiran v Strasbourgu, kjer je policija našla pri njem 3 kg kokaina. Vendar se je takrat še izmazal, sedaj pa bo stvar šla težje.

× **Jaz Ana Csillag.** Dobro je znana tudi Slovincem izpred vojne, ko je v vseh novinah, koledarjih in prilikah brljirala reklama o njeni pomadi za lase: »Jaz Ana Csillag s 185 cm dolginimi lasmi.« Ana Csillagova, poročena z nekim artistom je zares imela lepe dolge lase in je izumila svojo lastno lasno pomado, ki ji je nesla groznike dohodke. Danes je Csillagova lastnica cele vrste prodajal in slavi te dni 50letni jubilej svojega podjetja, ki florira navzlic temu, da si je Ana Csillagova, bivajoča na posestvu v Zalagerszegu na Madžarskem in stara okrog 76 let, dala nedavno ostriči svoje dolge lase in torej tudi ona nosi »ebubikop«...

Werner Traus
LYA de PUTTI
Georg Alexander

LJUBOSUMNOST

DANES
BLITNI KINO MATICA
4. 1/6, 1/8, 9.

Naše knjige v čeških prevodih

Vem, da vzajemnost ni več beseda, ki smo ji včasih ploskali, če jo je kdo izgovoril. Časi se izpreminjajo in z njo se izpreminja vrednost stvari, tudi gesel in besed. Bili so časi, ko smo se »vzajemnosti« smejali, mislili smo, da je v nji samo parada za slavnostne govore in slovesne prisege. Danes gledamo na to bolj z realnimi očmi. Da se izognemo nesoglasju, smo zamenjali vzajemnost z zvezami in stiki. Teh zvez in stikov je dandanes povsod dovolj. Osvobojeni slovanski svet se danes stika in veže na vseh koncih in krajih. Ako še marsikaj ni staknjeno in zvezano, je to samo dokaz, da stavi čas na nas vedno nove zahteve, da vsaka generacija izvrši le del svoje naloge in da čaka na novo pokolenje, še mnogo dela, ki ga niso izvršili ne naši predniki, ne mi. Razvešeljivo pa je, da se je kljub vsem težavam sedanjosti ali morebiti prav zaradi njih, slovanska kultura pri vseh naših narodih močno razširila in da — vsaj na zunan — stalno zasledujemo važne kulturne pojave drug pri drugem.

Prišli so tudi močje z resnimi in točnimi načrti: načrti so ostali načrti, delo in življenje pa gre naprej in se uveljavlja tudi brez načrtov kot naravna posledica naše rastoče kulture in svobodnega državnega življenja. Na Češkem so na pr. izdali Gregorčičeve pesmi za šole; s primernimi opombami in opazkami čita Gregorčiča vsa češka mladina v originalu; na srednji šoli hočejo uvesti en slovanski jezik kot oblaten predmet; to bo ali ruščina ali srbohrvaščina. Pri nas so se že parkrat pojavili glasovi, da se naj uvede ruščina v šole. Kako bomo rešili to vprašanje spoznavanja in zamenjavanja slovanskih kultur med seboj, bo pokazala bodočnost. Mišlim pa, da je treba o tem resno premisliti. A danes ne nameravam govoriti o tem; opozoriti hočem le na par novejših prevodov v češčini. Tudi moja miza ima svoje stike in zveze.

Za Božič je nanjo priletelo dvojce drobnih knjižic od našega znanca Bohuslava Bohuslav — saj se še spominjate tega priljubljenega igralca — še vedno živi v Pragi in piše knjige. Res je revež po nesreči izgubil oči, a ni izgubil humorja. Ima svoj tipikarje in ji narekuje svoje igre in spomine. Spomini izhajajo pod naslovom »Gledaške radosti in skrbje« (Divjadlni radosti in starosti). V tem zvezku nam podaja Bohuslav svoja prva leta gledališkega življenja, ko je potoval po čeških mestih z razni, mi igralskimi družbami in čakal na oni srečni trenutek svojega življenja, ko bo prišel na stalno gledališče v Prago. Preden pa se mu je to v polni meri posrečilo, ga je zanesla pot k nam v Ljubljano. O tem nam bo Bohuslav pripovedoval v prihodnjem zvezku. Bohuslav piše tudi igre. Teji, ki je priletela na mojo mizo, je naslov »V samski sobi«. Šat v treh dejanjih. Repertoarna igra Švandočnega gledališča. Bohuslav podaja v nji s primerno šaljivostjo svojo lastno usodo. Kakor se vidi, se rad spominja nas, in mu želimo, da bi mu veselje humor, ki mu je ostal zvest tovariš sladil trpke dni njegove usode.

Draga knjiga, ki tudi govori o naših krajih, je od našega znanca Havelke: »Na italijansko fronto in nazaj«. Havelka je bil pred vojno profesor v Rusiji. Med vojno je bil interniran z našimi Gorjanci v Rašali. Napisal je več spominov iz avstrijskih taborišč. Nazadnje je tudi njega zanesla pot na fronto. Doživel je tam razne prijetnosti, ki so jih bili deležni vsi ki so bili zaznamovani s p. v. V zadnjem pogl. podaja »Konec avstr. armade v Italiji« in svoj beg čez naše kraje proti severu. Žal, da mi premalozbiramo in pišemo spomine na te dogodke. Češki pisatelji so v tem srečnejši kot naši, oni lahko dobe založnika. Tako imamo popisani beg čez Gorice, Ajdovščino, Vipavo, Hrušico, Logatec, Ljubljano in čez Gorenjsko na Bežak. Pri krajevnih imenih se je vrnilo par napak: Hajdušina, namesto Ajdovščina, Vipaka namesto Vipava, Hraščice namesto Hrušica. Pisatelj podaja na kratko dogodke in prizore iz naših krajev, ki jih je videl na begu.

Nekega dne sem našel na mizi cel paket. Iz Košic na Slovaškem. Ko sem ga odmotal sem bil prijetno iznenaden. Profesor Neška mi je poslal svoje nove prevode iz Cankarja: »Hlapec Jernej«, »Milan in Milena«, »Ob zori«, poleg tega pa dve krasni, razkošno ilustrirani zbirki Kettejevih »Bajk« in »Boža Lovriča« nainovješe delo »Život i smrt« v češkem prevodu.

Ime profesorja Neška mi je bilo znano že od lani, ko je izdal Wolkerjeve prevode Cankarjevih. Kettejevih in Gradnikovih pesmi pod naslovom »Bratska poezija«. V predgovoru piše o mladem

Wolkerju in njegovem zanimanju za slovansko moderno, na katero ga je opozoril Neška, ki je bil njegov profesor. Pa o tem ob drugi priliki. Kmalu na to je namreč priletela na mojo mizo krasna knjiga z naslovom »Delo J. Wolkeras«. Wolker je največji češki povojni pesnik in je umrl pred dvema letoma star — oziroma, kakor pravi sam, mlad — 24 let. Knjigo mi je poslala njegova mati iz Prostejeva.

Wolkerjevi prevodi iz naših modernih pesnikov in njegove krepke borbene pesni iz bolestone boričih se povojnih let zaslužijo, da o njih izpregovorimo posebej. Profesor Neška je danes profesor na trgovski akademiji v Košicah in je en najmarljivejših prevajevalcev naše literature. Prevaja v češčino in slovaščino. V svojem pismu mi je natančneje pojasnil načrt »Dovolite, da Vam na kratko pojasnim, zakaj sem to storil. Sem trdno prepričan, da se morata češkoslovaški in jugoslovanski narod kar najbolj mogoče zblizati. Ni dvoma, da so med obema narodoma srčne simpatije, jaz pa bi hotel, da bi bila ta ljubezen še globlja, da bi Čehi poznali temeljito spoznanje južnoslovanske kulture in literaturo, sistematično in v najširšem obsegu, ne le deloma, tako, kot se je to godilo doslej. Ti načrti, ki so že starejšega datuma izhajajo že od mojega očeta, učitelja, katerega ljubljene je bil Prešeren. Zanje sem bil pridobil založnika Bucka v Prostejevu in sedaj še Stanglerja v Košicah. Od leta 1903 stalno propagiram v knjigah in raznih časopisih naše zblizanje (naj omenim, da sem n. pr. nekrogol Cankarjev spisal za 5 časopisov). Oba založnika me podpirata pri tem propagandnem delu in veverim v zmago...

Dasi smo imeli razne »knjižnice« na primer rusko, severno itd., nismo imeli doslej »južnoslovanske knjižnice« (t. j. zbirke, ki bi obsegala najboljša dela južnoslovanske literature). O naši vzajemnosti sem pisal v »Mor. Sleziskim dnevniku«, kjer sem pridobil svojega bivšega vseučiliškega tovariša dr. Martinika, ki v tem dnevniku prinaša moje prevode in razne literarne članke. Koncem aprila ali v začetku junija izdam pri njem antologijo slovenske proze. Pogajam se tudi za antologijo slov. poezije. Zelo nepopoln pregled mojih prevodov je podal »Cankarjev zbornik«. Zasledujem slovensko literaturo zelo skrbno po časopisih in knjigah, ki jih imam naročene in opozarjam na vsak nov pojav češko in slovaško javnost. Se to bi omenil, da je o vsej tej akciji, kolikor vem, pisal samo nemški časopis »Der Morgen« v Zagrebu. Itd.

Priznajmo, da so to nam popolnoma neznane stvari in da ni prav, ako javnosti ne govorimo o tem, kar se tako tiče nas. Kakor vidimo, se torej drugod, posebno na Češkem, marljivo dela, da se spoznamo. Češka literatura je bogata na prevodih iz svetovnih literatur in mi moramo z veseljem pozdravit vse one, ki spravljajo našo literaturo v ta svetovni krog. Vzajemnost — ali če hočete, stiki — in zveze so torej tam precej močne, pri nas pa žal, mnogo manj. Naš književni trg zaostaja.

Tik pred prazniki je priletela na mojo mizo kakor pomladanska lastovka drobna knjižica: Ivan Cankar: »Mladost a ine rozpravke«. Cankar v slovaškem prevodu! Knjiga je izšla v zbirki »Knjižnica Slovenskega lida« (6. zvezek). To je zbirka lepih Cankarjevih spominov »Iz mojega življenja«. Imam to knjižico posebno rad in sem bil vesel, ko sem jo ugledal v slovaškem prevodu. Slovakov ni mnogo več, nego nas. Z njimi imamo marsikaj skupnega — zato bo knjiga pri njih še našla svoja srca, kakor jih je našla pri nas.

Poleg teh najnovejših prevodov so izšle od prof. Meške pri Bucku v Prostejevu še sledeče Cankarjeve knjige: »Volja in moč«, »Gospa Judit«, »Bela krizantema« in »Nina«. Knjige, ki leže pred menoj, so izdane v lepi obliki, kakor je to navada na češkem književnem trgu. Nad Kettejevimi bajkami in otroškimi pesmi sem se zamislil. Naši otroci se morajo zadovoljiti s kakim popačenim razkuštrancem, v slabih verzih s še slabšimi slikami, češki otroci pa uživajo našega Ketteja, ki ga sami še nismo utegnili izdati za otroke, v naravnost bibliofilske izdaji. Pesmi sta prevedla Meška in Wolker. Obe izdaji sta vzorni otroški knjiži.

To je torej nekaj podatkov o vzajemnosti, stikih in zvezah. Naša dolžnost je, da jih vsaj v glavnem poznamo, in če mogoče, da jih z naše strani spopolnimo.

Dr. I. L.

Podpirajte Društvo slepih!

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

»Gospa... kje je Kristina?»

Stara dama mu je mirno odgovorila:

»Pri svojem „blagem duhu“!»

»Kakšnem blagem duhu?» je kriknil ubogi Raoul.

»No, pri angelu glasbe vendar!»

Vikont de Chagny se je prepaden zleknil na sedež. Kristina je torej bila pri angelu glasbe! Mama Valerius se mu je smehljala iz postelje, položivši prst na usta, kot da mu je povedala veliko skrivnost. Dodala je:

»Ne pripovedujte tega nikomur!»

»Lahko se zanašate name!» je odvrnil Raoul, ne da bi vedel, kaj pravi. Zakaj njegove misli o Kristini, ki so bile že dovolj motne, so se zapletale bolj in bolj in zdelo se mu je, da se vse vrti okrog njega, okrog sobe, okrog te čudne, dobre, belolase gospe z bledeimi, modrojasnimi očmi, z očmi praznega neba... »Lahko se zanašate name...«

»Vem, vem!» je menila s srečnim nasmehom. »Toda sedite vendar bližje kot tedaj, ko ste bili še čisto majhni. Dajte mi svoje roke kot tačas, ko ste mi pripovedovali Daačjevo pravljico o mali Lotfi. Rada vas imam, veste, gospod Raoul. Tudi Kristina vas ima prav rada!»

»Kristina me ima rada...« je vzdihnil mladenič, ki je razmišljal o duhu gospe Valerius, o angelu, o katerem mu je bila tako skriv-

24

nostno govorila Kristina, o mrtvaški glavi, ki jo je bil kot v morečih sanjah ugledal na stopnicah pred glavnim oltarjem v Perrosu, in tudi o fantomu Opere, čigar sloves mu je bil došel na uho, ko je bil postal nekega večera na pozornici dva koraka od skupine strojnikov, ki so si pripovedovali o tej tajinstveni prikazni, kakor jo je bil pred svojo nerazjasnljivo smrtjo opisal obešeni Jožef Buquet...

Vprašal je tiho:

»Zakaj mislite, gospa, da me ima Kristina rada?»

»Saj je vsak dan govorila o vas!»

»Res?... In kaj je rekla?»

»Rekla mi je, da ste ji izjavili ljubezen...«

Dobra starca se je zasmejala na glas, kažoč svoje še dobro ohranjene zobe.

Raoul je vstal ves rdeč. Strašno je bilo njegovo trpljenje.

»Kam pa greste?... Sedite vendar!... Ali me hočete kar tako zapustiti? Užaljeni ste, ker se smejem. Oprostite mi!... Končno niste sami zakrivilji, kar se je zgodilo... Saj ne veste... Premladosti še... in ste mislili, da je Kristina svobodna...«

»Kristina je zaročena?» je vprašal z dušecim se glasom nesrečni Raoul.

»Nikakor ne, nikakor ne!... Saj veste, da se Kristina ne sme poročiti, tudi če bi hotela!»

»Kaj? Tega ne vem!... In zakaj se Kristina ne bi smela poročiti?»

»No, zavoljo duha glasbe!...«

»Že zopet«

»Da, on ji brani!«

»On ji brani!... Duh glasbe ji prepoveduje možitev!...«

Raoul se je sklonil nad mamó Valerius z razklenjenimi željstmi, kot bi jo hotel ugrizniti. Če bi ga popadla volja, da jo raztrga, je ne bi gledal bolj divje. So trenutki, ko nam postane nedolžnost na duhu tako zopna, da jo besno zasovražimo. Raoulu je bila gospa Valerius čez vsako mero nedolžna.

Ta pa niti slutila ni groznega pogleda, ki se je zapičil vanjo. S čisto prirodnim glasom je nadaljevala:

»Da! Brani ji... in ji ne brani... Rekel ji je samo, da ga ne bo nikdar več slišala, če se omoži! To je vse!... in da odide za vedno!... Gotovo razumete, da noče pustiti duha glasbe. To je čisto naravno.«

»Da, da!« je potrdil naglo Raoul. »To je čisto naravno.«

»Sicer pa sem mislila, da vam je Kristina že povedala vse to, ko vas je našla v Perrosu, kamor je bila prišla s svojim »dobrim duhom«.

»Kaj? Kaj? V Perros je šla s svojim »dobrim duhom«?

»To se pravi: napovedal ji je sestanek na perroškem pokopališču, na Daačjevem grobu. Obljubil ji je, da bo igral »Lazarjevo vstajenje« na gosli njenega očeta!»

Raoul de Chagny je vstal in zapovedovalno izgovoril tele oločilne besede:

»Gospa, zdaj mi pa povejte, kje stanuje ta duh!»

Stara dama ni bila videti nič kaj začudena nad tem indiskretnim vprašanjem. Pogledala je kvišku in odgovorila:

»V nebesih!«

Za novo industrijsko podjetje

iščem

prvovrstno moč

izvežbano v knjigovodstvu, korespondenci in vseh v večjih tovarnah se nahajajočih opravkih, eventuelno tudi z juridičnim ali tehničnim znanjem. Ponudbe pod INDUSTRIJA na administr. Jutra.

AVTO

v zelo dobrem stanju, prirejen za trgovska potovanja, **naprodaj**.

Dopise poslati na upravništvo „Jutra“ pod „Avio 40“. 3338 a

Restavracija in prenočišče

„TRIGLAV“

Djački prelaz 2, Narodni trg, SPLIT

se priporoča bračim Slovincem za poset. — Postelja za osebo 25 Din s svečavo in postrežbo, obed 16 Din s četrto vina. — Kuhinja slovenska. — Posrežba dobra 170.

Poslovni lokali

nasproti sodišču, obstoječi iz 5 sob, jako pripravljeni za odvetniško pisarno se skupno odnose tudi deljeno v skupinah 2 oziroma 3 sob **oddajo** s 1. majem 1926 v najem. Naslov v upravi „Jutra“. 3198

Med najboljše zgodovinske povesti

štejemo Budalov

Križev pot Petra Kupljenika.

Povest se godi v protestantski dobi na Slovenskem.

Cena broš. 17.—, vez. 22.—, poština 1:50

Naroča se v

Knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Ivan Robida

preparator

danes ob 1. uri jutraj po kratki, mučni bolezni v 48. letu svoje dobe, vdan v voljo Najvišjega, previden s sv. zakramenti, preselil v boljšo življenje.

Pogreb predragga nepozabnega se bo vršil v soboto, 24. t. m. ob 2. uri popoldne iz delnice bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Prosimo tihega sožalja.

V LJUBLJANI, dne 22. aprila 1926.

3353 a

Žalujoči ostali.

Ustanovitelj in bivši dolgoletni predsednik upravnega sveta **Splošnega kreditnega društva v Ljubljani**, r. z. z. o. z., gospod

Ferdinand Starè

sodni svetnik v pok.

je danes preminul.

Za naš zavod velezaslužnega pokojnika ohranimo trajno v najboljšem hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1926.

3364

UPRAVNI SVET.

Tužnega srca javljamo prebridko vest, da je naš iskreno ljubljani oče, ded, brat in tast, gospod

Ferdinand Starè

okrajni sodnik v pok.

danes dne 22. aprila 1926, previden s tolažili sv. vere, v 81. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 24. aprila 1926 ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Erjavčeva cesta 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani v ponedeljek, 26. t. m. ob 9. dop.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1926.

3354 a

Dr. Leo Starè, dvorni svetnik,

Dr. Egon Starè odv. v Trstu,

Bruno Starè, ravnatelj,

sinovi,

Fernanda Ma'aron,

Celestina grofica Paulucci,

Lujta Starè,

hčere,

A. Starè, grajščak v Mengšu,

F. Starè, grajščak na Kolovcu,

brata,

Dr. Danilo Majaron, odvetnik,

Mary Starè roj. Heyrovský,

zet in sinova,

Ferdinand Majaron, odvetniški kandidat,

Mira, Leon in Egon Starè,

vnuki in vnukinja.

Posebna obvestila se ne razpošiljajo.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Vse pridobitne kroge inserente opozarjamo

na izredno razširjenost slov. tednika „DOMOVINA“.

Kdor se želi seznaniti

posebno s kmetskimi gospodarji in podeželskim ljudstvom ter ga opozarjati na svojo tvrdko, **bo to takoj dosegel z oglašji v „DOMOVINI“**.

Oglasni oddelek „Domovine“, **Prešernova ulica štev. 4.** Telefon 492.

Radi preselitve

znaten popust!

F. & M. Rozman

3361 a

Ljubljana, Zidovska ul. 4.

Moške srajce, volnenina pod lastno ceno!

Naprodaj mlinski stroji.

Po preuredi vi se cenó prodajo ti-le preos ali dobro ohranjen mlinski stroji: 4 centrifugalni prebiralniki (Sichter), motorilo (Haspel) 700 x 2000 mm; — 2 močna cilindra, premer motorila 950, 4 m dolžine s predpoložko za korna kolesa (Winkelrader-vorlege); — 2 kompletne mlinice (Mahlgang), 48" premera s kamni; — 1 mlin (Monach) št. 20; — razl. polži (Scnecken) različnih dolžin in presekov; — jermenice (Riemenscheiben) raznih razsežnosti; — obročno-mazni stojni ležaji (Ringschmierstehlager), viseči le aj (Hängelager), sklopke (Kupplungen) raznih vrst; — zobna kolesa za valjke mlinike (Walzenstuhlzahnräder), mešalno-dovajalni valci (Mischel-ferwalzen), zrak odključ valni dovajalni valci (Luftabschlussslieferwalzen). 3260

Vprašanja na **Domovinska industrija mlini d. d., Vel. Bečkerek.**

Upravništvo „Jutra“ naznanja žalostno vest, da je preminula njega večletna, neumorna odpremnica, gospodična

LJUDMILA BERLAN

Zvesti sotrudnici ohranimo trajen spomin.

V LJUBLJANI, dne 22. aprila 1926.

Upravništvo „Jutra“.

Vsemogočni je rešil neznosnega trpljenja in poklical v vsemir

Berlan Ljudmilo

bivšo odpraviteljico „Jutra“

Pogreb se vrši danes ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, 23. aprila 1926.

Zaluoja:

Vandica, hčerka.

Franc, brat.